

REGULAMIN ZAWODÓW MOTOCYKLOWYCH NA TORACH ŻUŻLOWYCH

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

Art. 1.

Niniejszy Regulamin obowiązuje w polskim sporcie żużlowym, w szczególności we wszystkich krajowych zawodach motocyklowych, przeprowadzanych na torach żużlowych w RP.

Art. 2.

Wszystkie zawody, o których mowa w niniejszym regulaminie, mogą odbywać się wyłącznie za zezwoleniem lub na zlecenie GKSŻ bez możliwości ich dalszego przekazywania; wyjątkiem od powyższej zasady są zawody, dla których podmiotem zarządzającym jest SE.

Art. 3.

W zawodach FIM i FIM Europe organizowanych na terenie RP obowiązują przepisy międzynarodowych regulaminów sportowych FIM i FIM Europe.

Art. 4.

1. Zawody rozgrywane są wg Kalendarza Sportu Żużlowego na dany rok z uwzględnieniem ewentualnych zmian każdorazowo zatwierdzanych przez właściwą komisję sportu żużlowego PZM oraz SE. Zawody te uważa się za zgłoszone prawidłowo do kalendarza sportowego i odbywające się za zezwoleniem GKSŻ / SE.
2. Kalendarz zawodów o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE ustala podmiot zarządzający, a klub organizujący zawody ma obowiązek je zorganizować w wyznaczonym terminie. Jeżeli klub nie spełni obowiązku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej.
3. BST aktualizuje i publikuje aktualny kalendarz sportu żużlowego po każdej zmianie.

Art. 5.

1. Pierwszeństwo względem wyznaczania terminów dla zawodów kalendarzowych, przełożonych lub odwołanych mają każdorazowo terminy określone w **pierwszej kolejności w Kalendarzu FIM - w odniesieniu do zawodów o mistrzostwa świata, w drugiej kolejności FIM Europe - w odniesieniu do zawodów o mistrzostwa Europy, w trzeciej kolejności Lig Międzynarodowych FIM, w czwartej kolejności w Kalendarzu Sportu Żużlowego na dany rok**, z uwzględnieniem rangi zawodów określonej w ust. 2 poniżej oraz w każdym przypadku z uwzględnieniem ust. 4 poniżej.

2. Z uwzględnieniem dat rezerwowych zawartych **w pierwszej kolejności w Kalendarzu FIM - w odniesieniu do zawodów o mistrzostwa świata, w drugiej kolejności FIM Europe - w odniesieniu do zawodów o mistrzostwa Europy, w trzeciej kolejności Lig Międzynarodowych FIM, w czwartej kolejności** w Kalendarzu Sportu Żużlowego na dany rok pierwszeństwo do wyznaczania terminów zawodów kalendarzowych, przełożonych lub odwołanych mają zawody w następującej kolejności (ranga zawodów):
  - 1) mistrzostwa świata,
  - 2) Puchary Świata,
  - 3) mistrzostwa Europy,
  - 4) Puchary Europy,
  - 5) mecze międzypaństwowe,
  - 6) finał Indywidualnych Mistrzostw Polski rozgrywany w terminie określonym w Kalendarzu Lig Międzynarodowych FIM,**
  - 7) zawody ligowe - wszystkie klasy rozgrywkowe,**
  - 8) zawody o mistrzostwo Polski i nagrody PZM,**
  - 9) zawody o mistrzostwa i nagrody SE,**
  - 10) eliminacje krajowe do mistrzostw świata i Europy,**
  - 11) zawody międzynarodowe,
  - 12) turnieje kadry narodowej i jej zaplecza,
  - 13) turnieje młodzieżowe SE,
  - 14) zawody okręgowe,
  - 15) zawody klubowe / sparingowe.
3. Pierwszeństwo, o którym mowa w ust. 2 powyżej, oznacza, że w przypadku wyznaczenia terminu dla zawodów kalendarzowych, przełożonych lub odwołanych wyższej rangi na termin zawodów niższej rangi, zawody niższej rangi nie będą rozegrane, chyba że ich rozegranie w tym terminie nie wpływa w jakikolwiek sposób na rozegranie zawodów wyższej rangi.
4. Godziny meczów telewizyjnych zawodów ligowych SE otrzymują bezwzględny priorytet w stosunku do wszystkich zawodów niższej rangi, określonych w ust. 2 powyżej, co oznacza, że jakiegokolwiek mecze telewizyjne zawodów niższej rangi w stosunku do zawodów ligowych SE nigdy nie mogą zaczynać się później niż na 2 godziny przed godziną rozpoczęcia zawodów ligowych SE w danym dniu (niezależnie od tego, czy ich rozpoczęcie w innym terminie wpływałoby w jakikolwiek sposób na rozegranie zawodów ligowych SE). Odstąpienie od zasady, o której mowa w zdaniu poprzednim, wymaga każdorazowo uprzedniej, pisemnej zgody SE.
5. W przypadku odwołania zawodów, dla których w terminarzu rozgrywek jest wyznaczona data rezerwowa, podmiot zarządzający wyznacza nowy termin tych zawodów automatycznie na wskazany w terminarzu termin rezerwowy. Podmiot zarządzający może odstąpić od tej zasady ze względu na uwarunkowania dotyczące startu zawodników w zawodach FIM, FIM Europe, PZM, SE oraz w zawodach zawartych w Kalendarzu Lig Międzynarodowych.

Art. 6.

1. Mistrzostwa Polski i zawody o nagrody PZM / SE przeprowadza się w sposób określony w Regulaminie Mistrzostw Polski i Nagród PZM / SE.
2. Mistrzostwa okręgowe lub strefowe mogą przeprowadzać Okręgowe Komisje Sportu Żużlowego.

Art. 7.

3. Regulaminy mistrzostw i zawodów o nagrody wydają właściwe komisje sportu żużlowego PZM oraz SE w odniesieniu do rozgrywek, którymi zarządza.

Art. 8.

Reguły postępowania w przypadku wycofania się klubu z mistrzostw drużynowych składających się z więcej niż jednej rundy, określają regulaminy tych mistrzostw.

Rozdział 2

Motocykle i wyposażenie zawodników

Art. 9.

1. Do zawodów na torach żużlowych i mini żużlowych dopuszcza się motocykle wszelkich firm oraz wyposażenie osobiste zawodników pod warunkiem, że ich konstrukcja odpowiada przepisom regulaminu FIM: "REGULAMIN TECHNICZNY DO WYŚCIGÓW TOROWYCH" oraz zmianom i uzupełnieniom określonych w niniejszym regulaminie.
2. W zawodach żużlowych w konkurencjach 250cc i 500cc, z wyjątkiem nieprofesjonalnego współzawodnictwa w sporcie żużlowym, wolno używać wyłącznie tłumików o parametrach technicznych zgodnych z homologacją FIM ważną na dany rok. Specyfikacja tłumików znajduje się w postanowieniach na dany rok. Tłumiki, jakich wolno używać w nieprofesjonalnym współzawodnictwie w sporcie żużlowym, zostaną wyspecyfikowane w komunikacie GKSŻ zawierającym regulaminy rozgrywek dla tego współzawodnictwa.
3. We wszystkich zawodach żużlowych w konkurencjach 250cc i 500cc rozgrywanych w kraju mogą być używane tylne opony, które posiadają ważną na dany rok homologację FIM. Wykaz homologowanych opon tylnych zawarty jest w postanowieniach na dany rok i uzupełniany komunikatami GKSŻ.
4. We wszystkich zawodach żużlowych o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE w konkurencjach 250cc i 500cc obowiązuje wyposażenie motocykli w deflektory, które muszą spełniać poniższe warunki - pod rygorem wystąpienia skutków wskazanych w art. 14:
  - 1) deflektor musi posiadać ważną homologację FIM - wykaz homologowanych deflektorów zawarty jest w postanowieniach na dany rok i uzupełniany komunikatami GKSŻ,
  - 2) zabronione jest wiercenie dodatkowych otworów w konstrukcji deflektora,
  - 3) cechy producenta muszą pozwalać na identyfikację deflektora - zabronione jest usuwanie znaków handlowych i numerów homologacyjnych,
  - 4) łącznik deflektora (wewnętrzna część z ośką) może zostać zmodyfikowany tak, aby umożliwić odpowiedni montaż do poszczególnych typów ramy.

5. Zawodnik biorący udział w treningu i zawodach musi używać wyposażenia osobistego, w skład którego wchodzi: kombinezon, ochraniacz pleców, obuwie, rękawice, okulary, kask.

Art. 10.

1. W zawodach nie wolno używać motocykli innych niż podanych w zgłoszeniu dostarczonemu sędziemu zawodów, pod rygorem wystąpienia skutków wskazanych w art. 14.
2. Wszystkie zgłoszone motocykle, najpóźniej w chwili zgłoszenia do zawodów, muszą być umieszczone w parku maszyn, określonym w art. 410 ust. 2.
3. **W zawodach, w których paliwo zapewnia organizator, wolno używać wyłącznie tego paliwa.**
4. Każdy motocykl w parku maszyn musi być ustawiony na macie ekologicznej. Minimalne dane techniczne mają być następujące:
  - wymiary: minimum 160 cm X 75 cm.
  - pojemność absorbcyjna: minimum 1 litr
  - grubość: minimum 5 mm.

Art. 11.

1. **Jeżeli na zawodach nie ma komisarza technicznego, sędzia dokonuje wrywkowo wzrokowych oględzin motocykli oraz kombinezonów i kasków zawodników przed zawodami po przyjęciu zgłoszenia do zawodów.**
2. Sędzia może zarządzić oględziny w czasie zawodów lub po zawodach, z własnej inicjatywy albo w związku z protestem.
3. Sędzia zawodów nie może zezwolić na użycie motocykla, którego w jego opinii konstrukcja lub stan zagrażają bezpieczeństwu. Jako niebezpieczne mogą być uznane m.in.: zbędne wyposażenie, źle wykonane podnóżki, nie zamykająca się samoczynnie przepustnica, kolce lub inne dodatki na oponach.
4. Odmowa przeprowadzenia oględzin lub pomiaru motocykla w zakresie: pojemności silnika, średnicy gardzieli gaźnika, wagi motocykla, tłumika, opony przez zawodnika lub upoważnioną przez niego osobę jest równoznaczna ze stwierdzeniem, że nie są one zgodne z wymogami regulaminu i będą zastosowane sankcje określone w art. 14 ust. 2.
5. Regulamin zawodów lub cyklu zawodów może przewidywać obowiązek pomiaru pojemności silników.
6. Demontaż silnika do pomiaru pojemności wykonuje zawodnik bądź upoważniona przez niego osoba. **Pomiary wykonuje sędzia zawodów lub komisarz techniczny na zlecenie sędziego, a wyniki pomiarów odnotowane będą** w „Protokole Pomiarów Parametrów Technicznych Motocykla Żużlowego” (załącznik nr 6, DRUKI OBOWIĄZUJĄCE W SPORCIE ŻUŻLOWYM).
7. W krajowych zawodach żużlowych nie przeprowadza się badań na głośność tłumików, o ile regulamin uzupełniający zawodów nie wprowadza tego obowiązku lub podmiot zarządzający nie postanowi inaczej.

Art. 12.

1. Jeżeli na zawodach nie ma komisarza technicznego, motocykle mogą być zabrane z parku maszyn po uzyskaniu zezwolenia od sędziego zawodów. Jeśli motocykl zostanie zabrany z parku maszyn bez zezwolenia od sędziego, będą zastosowane sankcje określone w art. 14 ust. 2.
2. **Jeżeli na zawodach jest komisarz techniczny, obowiązuje procedura zawarta w art. 13.**

Art. 13.

1. Przed zawodami, na których jest komisarz techniczny, przeprowadza się kontrolę techniczną, której procedura jest następująca:
  - 1) kontrola techniczna zaczyna się **3,5 godziny przed zawodami, a kończy się 1,5 godziny przed zawodami**,
  - 2) podczas kontroli, na terenie, gdzie się odbywa, może przebywać zawodnik, którego kontrola dotyczy oraz do dwóch mechaników przez niego upoważnionych i kierownik drużyny w zawodach drużynowych,
  - 3) zawodnik lub jego mechanik przedstawia do kontroli czysty motocykl z pustym zbiornikiem paliwa oraz kombinezon i kaski,
  - 4) motocykl jest ważony i wynik zapisywany w karcie kontroli technicznej, obowiązkowej kontroli poddawane są gaźnik i tłumik,
  - 5) skontrolowane gaźniki i tłumiki motocykli znakowane są nalepką lub farbą. Kontroli mogą być poddane również inne części motocykla.
2. **Jeżeli na zawodach jest komisarz techniczny, po ostatnim starcie każdego zawodnika wszystkie motocykle, na których startował, umieszczone są w zamkniętym parku maszyn ("parc fermé").**
3. Motocykle mogą być zabrane z zamkniętego parku po upływie 15 minut od zakończenia ostatniego biegu zawodów, z wyjątkiem motocykli, które poddane są kontroli. **Moment zakończenia czasu 15 minut komunikuje komisarz techniczny.**

Jeśli motocykl zostanie zabrany z parku maszyn przed upływem ww. czasu będą zastosowane sankcje określone w art. 14 ust. 2.
4. Zawodnik, który startuje w biegu dodatkowym lub jako rezerwa, zabiera z zamkniętego parku motocykl i wstawia go powtórnie po zakończeniu biegu.

Art. 14.

1. W zawodach, na których przeprowadza się obowiązkową kontrolę techniczną, użycie motocykla, który nie był przedstawiony do kontroli lub uzyskał negatywny wynik kontroli, uważane będzie za użycie motocykla niezgodnego z wymogami regulaminu i będą zastosowane sankcje z ust. 2 poniżej.

2. W przypadku stwierdzenia, że zawodnik użył motocykla:
  - 1) nie zgłoszonego do zawodów,
  - 2) na użycie, którego nie zezwolił sędzia,
  - 3) który nie odpowiada przepisom regulaminu w zakresie: pojemności silnika, średnicy gardzieli gaźnika, tłumika, tylnej opony, w każdym zawodach, a także wagi motocykla w zawodach, na których jest komisarz techniczny lub w meczach DMP i DM I Ligi,sędzia zawodów wykluczy tego zawodnika ze wszystkich biegów, w których dotychczas wziął udział, korygując wszystkie klasyfikacje w sposób określony w art. 96.
3. W przypadku stwierdzenia, że zawodnik użył:
  - 1) deflektora, który nie odpowiada przepisom art. 9 ust. 4,
  - 2) motocykla, który uzyskał pozytywny wynik kontroli technicznej lub w wyniku oględzin został przez sędziego dopuszczony do zawodów, a następnie został zmieniony w taki sposób, że nie odpowiada przepisom w zakresie innym niż określony w ust. 2 pkt 3 powyżej,uznane będzie, że zawodnik zachował się niesportowo i zostaną zastosowane sankcje z art. 88 ust. 4.

Art. 15.

1. Każdy zawodnik powinien posiadać kask lub pokrowiec w każdym z kolorów, jakie są używane podczas danych zawodów.
2. Pokrowce muszą być odpowiednio dopasowane i mocowane.
3. Pojęcie "kolor kasku" oznacza kolor kasku lub pokrowca. Obowiązującymi kolorami kasków są (kolory RAL):

czerwony	3020,
niebieski	5017,
biały	9016,
żółty	1023.
4. Zabrania się malowania kasku oraz naklejania jakichkolwiek nalepek w miejscach przeznaczonych dla ekspozycji koloru pokrowca i kasku, wskazanych na rysunkach:

pokrowiec na kask:

*wymagany kolor pokrowca
(art. 15 ust. 3) dotyczy obszaru
powyżej przerywanej linii
na rysunku
(kolor daszka: dowolny)*

kask:

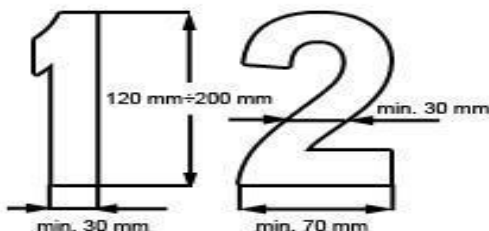

*wymagany kolor kasku
(art. 15 ust. 3) dotyczy obszaru
powyżej przerywanej linii
na rysunku
(kolor daszka: dowolny)*

5. Ekspozycja koloru pokrowca i kasku musi być jednolita zgodnie z kolorami określonymi w ust.3 powyżej. Użycie w biegu pokrowca lub kasku nie spełniającego warunków, o których mowa w ust. 3 i 4 powyżej, będzie traktowane jako przewinienie dyscyplinarne.

Art. 16.

1. Zawodnik biorący udział w biegu musi mieć na kombinezonie plastron. W zawodach, dla których podmiotem zarządzającym jest SE, plastron musi odpowiadać wewnętrznym przepisom SE, o ile takie zostały ustalone, a w innych przypadkach musi spełniać następujący warunek: na tylnej części plastronu musi być centralnie umieszczony numer startowy zawodnika, przy czym:
  - a) kolor cyfr numeru musi wyraźnie kontrastować z kolorem tła plastronu
  - b) każda cyfra numeru musi mieć wymiary zgodne z poniższym rysunkiem:

Plastron może być integralną częścią kombinezonu.

Zaleca się umieszczenie numeru startowego także na przedniej części plastronu w jej górnym lewym rogu:

2. Dozwolone jest stosowanie przez zawodników wszelkiego typu kołnierzy ochronnych pod warunkiem, że kołnierze oraz elementy jego mocowania nie zastępują reklam umieszczonych na ubiorze zawodnika-

Rozdział 3 Zawodnicy

Art. 17.

1. Zawodnicy są zgłaszani do poszczególnych zawodów przez:
  - 1) kluby macierzyste w przypadku zawodów krajowych,
  - 2) federacje (FMN) w przypadku zawodów FIM i FIM Europe oraz międzynarodowych i międzynarodowych.
2. Zawodnicy wyznaczeni przez GKSŻ / SE do startu w określonych zawodach są obowiązyani do wzięcia w nich udziału.
3. Zawodnik, który z przyczyn niezależnych od siebie nie może wziąć udziału w zawodach, musi za pośrednictwem macierzystego klubu powiadomić GKSŻ / SE oraz organizatora zawodów o tym i to w terminie 5 dni przed zawodami.
4. Jeśli przyczyna uniemożliwiająca start wystąpiła później niż na 5 dni przed zawodami, zawodnik musi powiadomić GKSŻ / SE i organizatora niezwłocznie. Za dopilnowanie powyższego czyni się odpowiedzialnym klub zawodnika. Niedopełnienie tego obowiązku będzie karane zgodnie z przepisami dyscyplinarnymi sportu żużlowego.
5. Zabronione jest opuszczanie zawodów przez zawodnika bez zezwolenia sędziego zawodów.

Art. 18.

1. Aby wziąć udział w międzynarodowych zawodach ligowych, każdy zawodnik musi przedstawić ważną licencję FIM International Speedway League.
2. W zawodach krajowych i międzynarodowych innych niż ligowe, zawodnik krajowy musi przedstawić ważną licencję krajową lub międzynarodową.
3. W zawodach krajowych innych niż ligowe, zawodnik obcokrajowiec musi przedstawić ważną licencję FIM lub FIM Europe spełniającą jeden z poniższych warunków:
  - 1) licencja jest wystawiona przez FMN zawodnika na blankiecie FIM i upoważnia do startu w zawodach: Grand Prix lub mistrzostwa świata lub zawody międzynarodowe,
  - 2) jest wystawiona przez FMN zawodnika na blankiecie z:
    - słowem LICENCE (lub słowem „licencja” w języku narodowym FMN)
    - okresem ważności licencji i logo FIM,
  - 3) licencja jest wystawiona przez FMN zawodnika na blankiecie FIM Europe i upoważnia do startu w zawodach: mistrzostwa Europy lub zawody międzynarodowe.

4. W każdych zawodach innych niż w kategorii 500cc zawodnik musi przedstawić odpowiednią, ważną licencję sportową, to jest:
  - w zawodach 250cc: licencję 250 lub licencję „Ż”,
  - w zawodach 125cc: licencję 125 bądź 250 lub licencję „Ż”,
  - w zawodach 85-125cc: licencję 85, bądź 125 lub 250.W zawodach nieprofesjonalnego współzawodnictwa w sporcie żużlowym zawodnik musi przedstawić ważną licencję sportową „NŻ”.
5. Dopuszczalne jest przedstawienie kserokopii licencji spełniającej wymogi określone w ust. 1 - 4.
6. Integralnym załącznikiem do przedstawionej licencji, o której mowa w ust. 1 - 4, jest karta zdrowia zawodnika sportów motorowych według ustalonego wzoru, z odnotowanym wynikiem badania lekarskiego określonym w Regulaminie Medycznym PZM, z tym zastrzeżeniem, że karta zdrowia nie jest wymagana na towarzyskich zawodach międzynarodowych rozgrywanych w Polsce wpisanych do kalendarza FIM i FIM Europa.
7. W przypadku braku ważnego wpisu pozytywnego wyniku badania lekarskiego, żadna osoba urzędowa nie ma prawa zezwolić zawodnikowi na udział w zawodach.

Art. 19.

1. Zawodnik może uczestniczyć w zawodach innych niż 500cc do 31 grudnia roku, w którym ukończy:
  - **16 rok życia** w przypadku klasy 250cc,
  - 16 rok życia w przypadku klasy 125cc,
  - **15 rok życia w przypadku klasy 85-125cc w sezonie 2018, 14 rok życia od sezonu 2019.**
2. Zawodnik krajowy, który nie ukończył 16 roku życia, może wziąć udział tylko w zawodach dla zawodników do lat 21. Powyższy przepis nie dotyczy klas: 85-125cc, 125cc i klasy 250 cc.

Art. 20.

1. Zawodnik powołany na zawody międzynarodowe przez PZM nie może wziąć udziału w zawodach tej samej lub niższej rangi wg art. 5 ust. 2 od dnia poprzedzającego do dnia następującego po zawodach, na które został powołany, chyba, że został odwołany lub otrzymał pisemną zgodę PZM wydaną przez GKSŻ na udział w innych zawodach. Zgoda na starty w lidze zagranicznej nie zwalnia zawodnika z obowiązku uzyskania zgody, o której mowa w zdaniu poprzedzającym.
2. Zawodnicy powołani przez GKSŻ na zawody o mistrzostwo Polski i nagrody PZM nie mogą wziąć udziału w zawodach tej samej lub niższej rangi wg art. 5 ust. 2 od dnia poprzedzającego do dnia następującego po zawodach, na które zostali wyznaczeni, przy czym zawodnicy ci mogą wziąć udział w meczach ligowych (art. 5 ust. 2 pkt 7) swoich drużyn.
3. Udział w zawodach, na które zawodnik został wyznaczony jak w ust. 1 i 2, automatycznie anuluje zakaz udziału w innych zawodach.

4. Zawodnik powołany przez GKSŻ lub SE na zawody o mistrzostwo Polski, nagrody PZM / SE oraz zawody FIM / FIM Europe, który nie wziął udziału w tych zawodach i nie usprawiedliwił przyczyny swojej nieobecności, bądź usprawiedliwił absencją zwolnieniem lekarskim, którego początkiem jest przeddzień zawodów lub data zawodów, nie może wystartować w żadnych zawodach w czasie do 5 dni po zawodach, na które został powołany. W szczególnych okolicznościach, odpowiedni podmiot zarządzający może skrócić okres zakazu startów zawodnika. Inne regulaminy lub przepisy mogą określać odmiennie terminy i okresy, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

Art. 21.

1. W zawodach indywidualnych, zawodnik nieobecny w parku maszyn o godzinie rozpoczęcia zawodów podanej w zawiadomieniu o zawodach, nie może wziąć udziału w tych zawodach po późniejszym przybyciu.
2. W zawodach drużynowych dopuszczalne jest spóźnienie zawodnika z zastrzeżeniem, że zawodnik zgłoszony do zawodów, a nieobecny o godzinie ich rozpoczęcia podanej w zawiadomieniu o zawodach, nie liczy się do minimalnej, wymaganej przepisami regulaminu liczby zawodników w drużynie. Minimalną liczbę zawodników w drużynie określa regulamin rozgrywek lub regulamin uzupełniający zawodów.
3. Zawodnik, który spóźni się na zawody drużynowe, może wziąć w nich udział po uzupełnieniu podpisu i wpisu motocykli w rubrykach druku zgłoszenia do zawodów oraz po przedstawieniu sędziemu dokumentów uprawniających do startu w zawodach.

Art. 22.

W przypadku, gdy zgłoszony zawodnik będący zdolnym do jazdy odmawia startu w zawodach lub części zawodów, sędzia zawodów powiadamia o tym fakcie podmiot zarządzający w swoim sprawozdaniu.

Art. 23.

1. Żaden zawodnik krajowy lub drużyna polska nie mogą brać udziału w zawodach za granicą bez pisemnej zgody PZM wydanej przez GKSŻ.
2. Warunkiem niezbędnym uzyskania zgody, o której mowa w ust. 1 przez zawodnika krajowego jest pisemna zgoda macierzystego klubu dostarczona do GKSŻ.
3. Wydanie zawodnikowi międzynarodowej licencji jednorazowej FIM i FIM Europe na dane zawody jest formą zgody, o której mowa w ust. 1.
4. Zgoda, o której mowa w ust. 1, dotyczy także udziału zawodnika w rozgrywkach lig zagranicznych.
5. Przepisy ust. 1 - 4 stosuje się odpowiednio w przypadku wycofania zgody.
6. Zgodę (nie dotyczy przypadku, o którym mowa w ust. 3) oraz wycofanie zgody, GKSŻ wysyła niezwłocznie do właściwej FMNR.

7. Przepisy ust. 1 - 6 nie dotyczą meczów DM I Ligi i DM II Ligi rozgrywanych za granicą.
8. Pisemna zgoda na start w poszczególnych zawodach rozgrywanych w kraju jest wydawana zawodnikom przez:
  - 1) kluby macierzyste według ustalonego wzoru - w przypadku zawodów krajowych,
  - 2) kluby macierzyste według ustalonego wzoru, federacje (FMN) oraz podmiot zarządzający - w przypadku zawodów międzynarodowych,
  - 3) federacje (FMN) - FIM i FIM Europe - w przypadku zawodów między państwowych.

Art. 24.

1. Zawodnicy podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu od następstw nieszczęśliwych wypadków wynikłych na skutek uprawiania sportu
2. Obowiązek ubezpieczenia zawodnika spoczywa na klubie, którego zawodnik jest członkiem lub reprezentantem. Wysokość minimalnej sumy ubezpieczenia określa PZM. Ubezpieczenie to musi być ważne na wszystkie treningi i zawody na torach żużlowych.
3. Ryzyko nieprzestrzegania przepisów o ubezpieczeniach ponosi strona nie dotrzymująca przepisów regulaminowych w tym zakresie.

Rozdział 4

Osoby urzędowe i funkcyjne zawodów

Art. 25.

1. Osobami urzędowymi w zawodach są: delegat GKSŻ / SE, przewodniczący Jury Zawodów, obserwator GKSŻ / SE, kwalifikator, komisarz ds. ochrony środowiska, trener, menedżer, komisarz toru, sędzia zawodów, praktykant sędziowski, komisarz techniczny, kierownik zawodów, kierownik startu, spiker, prezenter, kierownicy drużyn, toromistrz; delegat ds. bezpieczeństwa.
2. Chronometrażysta, lekarz zawodów, lekarze drużyn, **ratownicy medyczni**, sekretarz zawodów, kierownik parku maszyn, pomocnik kierownika startu, wirażowi i inne osoby **wyznaczone albo zatrudnione przez organizatora do wykonywania zadań podczas zawodów lub** niezbędne do przeprowadzenia zawodów są osobami funkcyjnymi.
3. **Każda osoba urzędowa i funkcyjna zobowiązana jest przestrzegać Kodeks Etyczny Osób Urzędowych w Sporcie Żużlowym.**
4. Zabronione jest wykonywanie przez osoby urzędowe i funkcyjne swych obowiązków w stanie po spożyciu alkoholu lub pod wpływem środków odurzających.
5. Każda osoba urzędowa lub funkcyjna ma obowiązek poddać się na zarządzenie Jury Zawodów lub sędziego zawodów albo w przypadku protestu badaniu na obecność w organizmie alkoholu i środków odurzających.

Art. 26.

1. Wszystkie osoby urzędowe i funkcyjne zawodów muszą mieć odpowiednie kwalifikacje.
2. PZM może wprowadzić obowiązek posiadania licencji przez niektóre kategorie osób urzędowych i funkcyjnych oraz ustalić sposób ich wydawania.
3. Na stanowiska osób urzędowych i funkcyjnych, dla których wprowadzono obowiązek, o którym mowa w ust. 2, wolno wyznaczyć tylko osoby mające odpowiednią, ważną licencję.
4. Zawody motocyklowe na torach żużlowych może sędziować osoba, która **ma ukończone 25 lat** i nie ma więcej niż 60 lat, biorąc pod uwagę rok urodzenia.
5. **Każda osoba urzędowa i funkcyjna może pełnić swoją funkcję w zawodach, jeżeli ma ukończone 18 lat, z zastrzeżeniem przepisów ust. 4 powyżej.**
6. ZO PZM mogą wydać swoje licencje osobom posiadającym ważne licencje wydane przez GKSŻ. Decyzje w tej sprawie podejmują wyłącznie ZO PZM.
7. Każda osoba urzędowa i funkcyjna może w zawodach pełnić tylko jedną funkcję.

Art. 27.

1. Sędzia, przewodniczący Jury Zawodów, komisarz toru, kierownik zawodów, kierownik startu, kierownik drużyny, spiker, prezenter, toromistrz, komisarz ochrony środowiska - muszą posiadać ważne licencje wydane przez PZM / GKSŻ.
2. Komisarz techniczny musi posiadać ważną Licencję Komisarza Technicznego wydaną przez FIM lub PZM.
3. Chronometrażysta, kierownik parku maszyn, wirażowi muszą posiadać ważne licencje wydane przez ZO PZM.
4. Trener musi posiadać ważną licencje trenera / instruktora w sportach motorowych wydaną przez PZM.
5. **Menadżer musi posiadać ważną licencje kierownika drużyny lub trenera / instruktora w sportach motorowych, wydaną przez PZM.**
6. Licencje wydane przez GKSŻ, FIM i FIM Europe nie uprawniają do pełnienia funkcji kierownika parku maszyn, wirażowego i chronometrażysty.
7. Osobom posiadającym licencje osób urzędowych i funkcyjnych zakazuje się pełnienia tych funkcji na zawodach, na które nie została wydana zgoda GKSŻ / SE.
8. Osoba posiadająca licencję PZM wyraża zgodę na przekazanie PZM i SE danych osobowych, w tym danych kontaktowych oraz akceptuje przesyłanie wiadomości dotyczących wykonywanej funkcji drogą poczty elektronicznej.

Art. 28.

1. **Wyznaczanie osób urzędowych i funkcyjnych na zawody krajowe podlega przepisom ust. 2 - 6 poniżej.**
2. Przewodniczącemu Jury Zawodów, sędziemu zawodów i komisarza toru wyznacza podmiot zarządzający.
3. Komisarza technicznego na wybrane zawody o mistrzostwo Polski i nagrody PZM wyznacza GKSŻ, przy czym SE wyznacza komisarza technicznego na zawody, których jest podmiotem zarządzającym. Powyższe dotyczy również przypadków wyznaczania komisarza technicznego na wniosek klubu.
4. Chronometrażystę wyznacza właściwy ZO PZM (OKSŻ).
5. Organizator zawodów obowiązany jest wyznaczyć kierownika zawodów, kierownika parku maszyn, kierownika startu, sekretarza zawodów, lekarza zawodów, toromistrza, spikera, wirażowych oraz inne osoby funkcyjne wg potrzeby.
6. Organizacja (PZM, klub) zgłaszająca drużynę wyznacza kierownika drużyny. Może też wyznaczyć trenera, menadżera, lekarza drużyny i **ratowników medycznych drużyny.**

Art. 29.

1. Osoby urzędowe i funkcyjne zawodów muszą być zaopatrzone w identyfikatory określające pełnioną funkcję.
2. **W zawodach ligowych wszystkie osoby wpisane w zgłoszeniu do zawodów oraz osoby urzędowe i funkcyjne zawodów muszą być ubrane w sposób określony przez regulamin organizacyjny danych rozgrywek i zgodny z zasadami Kodeksu Etycznego Osób Urzędowych w Sporcie Żużlowym. W innych zawodach, osoby wymienione w zdaniu poprzednim muszą być ubrane w stroje klubowe, z zachowaniem zasad Kodeksu Etycznego Osób Urzędowych w Sporcie Żużlowym.**

Art. 30.

Każda osoba urzędowa i funkcyjna, wykonująca funkcje lub czynności podczas zawodów o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE oraz w związku z nimi, przyjmuje do wiadomości, akceptuje i wyraża zgodę, że podmiot, który nabył licencję do realizacji przekazu wideo danych rozgrywek lub meczów jest uprawniony do wykorzystywania w celu promocji i reklamy nadań i pozycji programowych związanych z meczami lub kanałami objętymi licencją wizerunków osób biorących udział w zawodach tj. osób urzędowych lub funkcyjnych - utrwalonych w ramach fragmentów zawodów - wybranych przez ten podmiot w działaniach promocyjnych lub reklamowych, w jakikolwiek sposób i w jakich-kolwiek środkach przekazu, w tym w telewizji, prasie, sieciach teleinformatycznych, w tym w Internecie (w szczególności: webcasting i simulcasting, outdoor), tak aby każdy miał do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

Art. 31.

1. GKSŻ może delegować na wybrane zawody, dla których jest podmiotem zarządzającym delegata lub obserwatora albo obie osoby urzędowe, powierzając im określone zadania. GKSŻ informuje o tym fakcie organizatora zawodów najpóźniej w przeddzień zawodów, wskazując osobę imiennie. Organizator jest zobowiązany zapewnić takiej osobie bezpłatne wejście na stadion oraz bezpłatny parking na terenie stadionu, a także wydać takie identyfikatory, które umożliwiają przebywanie podczas zawodów w każdym miejscu stadionu. GKSŻ powołuje delegata GKSŻ, który może wchodzić w skład Jury Zawodów. Zasady delegowania delegata lub obserwatora SE określa Regulamin Organizacyjny DMP.
2. Każdy klub biorący udział w rozgrywkach ligowych ma prawo wystąpić do podmiotu zarządzającego o wyznaczenie na swój koszt obserwatora na dany mecz. Organizator takiego meczu jest zobowiązany zapewnić obserwatorowi bezpłatne wejście na stadion oraz bezpłatny parking na terenie stadionu, a także wydać takie identyfikatory, które umożliwiają przebywanie podczas meczu w każdym miejscu stadionu.
3. Prawa i obowiązki obserwatora:
  - 1) w przypadku braku na danych zawodach komisarza toru:
    - a) od momentu przyjazdu na stadion organizatora zawodów do momentu przyjazdu sędziego zawodów, obserwator ma prawo do wydawania organizatorowi wiążących poleceń w zakresie przygotowania toru do zawodów; polecenia mogą być wydawane na piśmie,
    - b) obserwator przekazuje sędziemu informacje o stanie przygotowania toru do zawodów jaki zastał w momencie przyjazdu na stadion organizatora, a także o tym jakie prace konserwacyjne toru były wykonywane w czasie jego obecności,
    - c) obserwator współuczestniczy z głosem doradczym przy odbiorze toru do zawodów, jak również we wszelkich innych czynnościach związanych ze stanem toru przed i w trakcie zawodów, a także związanych z orzekaniem walkowera przez sędziego / Jury Zawodów,
  - 2) w każdym przypadku:
    - a) obserwator ma obowiązek przesłać nie później niż 24 godziny od zakończenia zawodów sprawozdanie z ich przebiegu; sprawozdanie powinno w szczególności opisywać wszystkie fakty mogące być podstawą do odpowiedzialności dyscyplinarnej klubów, działaczy i zawodników,
    - b) obserwator powinien być obecny przez cały czas zawodów oraz przez taki czas przed zawodami (nie później niż o godzinie wyznaczonej przez podmiot zarządzający) i po nich, jaki jest niezbędny do wypełnienia wszystkich obowiązków; obowiązki obserwatora kończą się z chwilą podpisania protokołu zawodów przez wszystkie wymagane regulaminem osoby,
    - c) obserwatora podczas zawodów obowiązuje zakaz korzystania z telefonu komórkowego.
4. Delegat GKSŻ jest obowiązany sporządzić sprawozdanie z danych zawodów i przesłać do GKSŻ w czasie 24 godzin od zakończenia zawodów.

5. GKSŻ może delegować kwalifikatora na wybrane zawody, dla których jest podmiotem zarządzającym. Zadaniem kwalifikatora jest ocena pracy sędziego zawodów według kryteriów określonych przez GKSŻ.
6. Podmiot Zarządzający może delegować na dane zawody delegata ds. bezpieczeństwa powierzając mu wykonywanie określonych zadań dotyczących zagadnień bezpieczeństwa imprezy i nadając mu odpowiednie uprawnienia w tym zakresie.
7. **Organizator zawodów finałowych o mistrzostwo Polski i nagrody PZM** obowiązany jest powołać na te zawody komisarza ds. ochrony środowiska. Uprawnienia komisarza ds. ochrony środowiska zawarte są w Regulaminie Ochrony Środowiska w Sportach Motorowych.
8. Organizator zawodów jest zobowiązany zapewnić osobom odbywającym praktykę sędziego i **komisarza toru** bezpłatne wejście na stadion oraz bezpłatny parking na terenie stadionu, a także wydać takie identyfikatory, które umożliwiają przebywanie podczas meczu w każdym miejscu, w którym może znaleźć się sędzia zawodów / **komisarz toru**.

Art. 32.

Prawa, obowiązki i zasady powoływania Jury Zawodów.

1. Na wniosek klubu lub z własnej inicjatywy, podmiot zarządzający może powołać Jury Zawodów na dane zawody, którymi zarządza.
2. W skład Jury Zawodów wchodzi z prawem głosu:
  - 1) przewodniczący Jury Zawodów,
  - 2) delegat GKSŻ lub komisarz toru,
  - 3) sędzia zawodów.
3. Organizator jest zobowiązany zapewnić osobom, o których mowa w ust. 2, bezpłatne wejście na stadion oraz bezpłatny parking na terenie stadionu, a także wydać takie identyfikatory, które umożliwiają przebywanie podczas zawodów w każdym miejscu stadionu.
4. Uprawnieni do uczestniczenia w posiedzeniach Jury Zawodów bez prawa głosu są:
  - 1) kierownik zawodów,
  - 2) kierownik drużyny gospodarzy,
  - 3) kierownik drużyny gości,
  - 4) lekarz zawodów,
  - 5) komisarz techniczny,
  - 6) komisarz ochrony środowiska,
  - 7) trener / menadżer drużyny gospodarza,
  - 8) kierownik produkcji przekazu telewizyjnego,inne osoby zaproszone przez przewodniczącego Jury Zawodów.
5. Jury Zawodów sprawuje najwyższą kontrolę i zwierzchnictwo nad zawodami w zakresie stosowania regulaminów sportu żużlowego oraz wykonywania zawartych przez podmiot zarządzający umów przy organizacji i podczas zawodów, na które zostało powołane.

6. Jury Zawodów odbywa co najmniej **cztery** posiedzenia, którą są protokołowane. Protokół podpisują wszyscy członkowie Jury Zawodów z prawem głosu. Protokół sporządza przewodniczący Jury Zawodów. Obsługę administracyjną Jury Zawodów zapewnia organizator zawodów.
Podmiot zarządzający ma prawo do wyznaczenia dodatkowych posiedzeń Jury Zawodów i określenia czynności wykonywanych podczas posiedzeń. **Ponadto, podmiot zarządzający może wyznaczyć inne niż wymienione w ust. 7 poniżej terminy posiedzeń Jury Zawodów, a także określić minimalną liczbę posiedzeń Jury Zawodów**
7. Terminy posiedzeń Jury Zawodów:
  - 1) **pierwsze posiedzenie Jury Zawodów odbywa się na 8 godzin przed godziną rozpoczęcia zawodów,**
  - 2) **drugie posiedzenie Jury Zawodów odbywa się na 4 godziny przed godziną rozpoczęcia zawodów,**
  - 3) **trzecie posiedzenie Jury Zawodów odbywa się na 90 minut przed godziną rozpoczęcia zawodów,**
  - 4) **czwarte posiedzenie Jury Zawodów odbywa się po zwolnieniu motocykli przez sędziego zawodów / komisarza technicznego.**
8. W czasie pierwszego posiedzenia, Jury Zawodów w szczególności:
  - 1) **realizuje czynności wynikające z procedury odbioru toru do zawodów,**
  - 2) **zapoznaje się z wpisami w książce toru,**
  - 3) **zapoznaje się z odpowiednimi zezwoleniami na przeprowadzenie zawodów i pokazy pirotechniczne oraz polisą ubezpieczeniową organizatora,**
9. W czasie drugiego posiedzenia, Jury Zawodów w szczególności:
  - 1) **zatwierdza protokół z pierwszego posiedzenia Jury Zawodów,**
  - 2) **realizuje czynności wynikające z procedury odbioru toru do zawodów.**
10. W czasie trzeciego posiedzenia, Jury Zawodów w szczególności:
  - 1) **zatwierdza protokół z drugiego posiedzenia Jury Zawodów,**
  - 2) **realizuje czynności wynikające z procedury odbioru toru do zawodów,**
  - 3) **dokonuje kontroli dokumentów zgłoszeniowych drużyn,**
  - 4) **sprawdza zgodność sum KSM drużyn z przepisami o Kalkulowanej Średniej Meczowej (KSM), o ile takie przepisy obowiązują w danych rozgrywkach,**
  - 5) **zapoznaje się z wynikami kontroli technicznej przed zawodami, jeżeli jest przeprowadzana,**
  - 6) **dokonuje kontroli zgłoszenia służby medycznej do zawodów oraz oświadczeń kierownika zawodów i kierownika parku maszyn,**
  - 7) **dokonuje kontroli licencji osób urzędowych i funkcyjnych,**
  - 8) **podejmuje decyzję o badaniach zawodników oraz osób urzędowych i funkcyjnych na obecność w organizmie alkoholu i środków odurzających,**
  - 9) **omawia organizację wręczenia nagród - w zawodach finałowych,**
  - 10) **zapoznaje się z problemami zgłoszonymi przez kierownika przekazu telewizyjnego,**

- 11) podejmuje decyzje o ewentualnym opóźnieniu lub przyspieszeniu godziny rozpoczęcia zawodów.
11. W czasie czwartego posiedzenia, Jury Zawodów w szczególności:
  - 1) zatwierdza protokół z trzeciego posiedzenia Jury Zawodów,
  - 2) rozstrzyga złożone protesty,
  - 3) zatwierdza protokół zawodów,
  - 4) omawia organizację i przebieg zawodów,
  - 5) formułuje wnioski dyscyplinarne,
  - 6) realizuje czynności wynikające z procedury odbioru toru do zawodów,
  - 7) zatwierdza protokół z czwartego posiedzenia Jury Zawodów.
12. Jury Zawodów jest uprawnione do:
  - 1) odbioru toru do zawodów,
  - 2) opóźnienia lub przyspieszenia godziny rozpoczęcia zawodów,
  - 3) przerwania zawodów,
  - 4) wydawania wiążących poleceń oraz zaleceń organizatorowi zawodów w zakresie przygotowania i organizacji zawodów,
  - 5) rozstrzygania protestów, o których mowa w art. 98.
  - 6) orzeczenia walkowera w przypadkach określonych w regulaminach sportu żużlowego,
  - 7) wnioskowania do podmiotu zarządzającego o nałożenie kar dyscyplinarnych,
  - 8) dopuszczenia i zatwierdzania umiejscowienia dodatkowych elementów niezbędnych do produkcji telewizyjnej na płycie wewnątrz toru,
  - 9) podejmowania innych decyzji niezbędnych do wykonywania kontroli i zwierzchnictwa nad zawodami nie zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji sędziego zawodów,
  - 10) **wykluczenia oraz zarządzenia usunięcia z toru lub ze stadionu każdej osoby urzędowej lub funkcyjnej, jeśli jest nieodpowiednia do pełnienia funkcji, nieodpowiednio zachowuje się lub postępuje niesportowo,**
  - 11) podejmowania czynności wynikających z procedury odbioru toru do zawodów.
13. Decyzje Jury Zawodów zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej dwóch głosujących członków Jury Zawodów. W przypadku równości głosów, decyduje głos przewodniczącego Jury Zawodów. W przypadku nieobecności przewodniczącego Jury Zawodów, jego obowiązki przejmuje delegat GKSŻ **jeśli jest powołany lub sędzia zawodów.**

Art. 33.

1. Przewodniczący Jury Zawodów jest w szczególności zobowiązany do:
  - 1) zapewniania przestrzegania obowiązujących regulaminów sportu żużlowego i wykonywania umów zawartych przez podmiot zarządzający w danych zawodach,
  - 2) podpisania protokołu zawodów,
  - 3) przesłania pocztą elektroniczną z żądaniem potwierdzenia przeczytania do podmiotu zarządzającego protokołów z posiedzeń Jury Zawodów wraz z ewentualnymi załącznikami najpóźniej do końca dnia następującego po dniu zawodów, których dokumentacja dotyczy.
2. Przewodniczący Jury Zawodów jest uprawniony w szczególności do:
  - 1) zwoływania w zależności od potrzeb nadzwyczajnych posiedzeń Jury Zawodów,
  - 2) prowadzenia posiedzeń Jury Zawodów,
  - 3) zapraszania na posiedzenie Jury Zawodów osób, które w jego opinii winny w nim uczestniczyć.
3. Przewodniczący Jury jest odpowiedzialny za nadzór nad uzyskaniem rezultatu w postaci przygotowania do zawodów toru regulaminowego i spełniającego wszystkie ewentualne dodatkowe kryteria, które powinny go cechować w rozgrywkach ligowych, a także za utrzymanie przedmiotowych cech toru podczas całych zawodów. Przewodniczący Jury podejmuje wszelkie czynności potrzebne do osiągnięcia rezultatu określonego w zdaniu poprzedzającym oraz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za brak osiągnięcia tegoż rezultatu w zakresie swoich obowiązków.

Art. 34.

Prawa i obowiązki sędziego zawodów.

1. Sędzia zawodów działa jednoosobowo i jest jedyną władzą decydującą i orzekającą, z zastrzeżeniem przepisów art. 32.
2. Sędzia wykonuje swoje obowiązki w oparciu o regulaminy obowiązujące w sporcie żużlowym. **Sędzia przy podejmowaniu decyzji musi być bezstronny i działać w duchu sportu.**
3. Sędzia powinien być obecny przez cały czas zawodów oraz przez taki czas przed zawodami (nie później niż cztery godziny w zawodach SE, DM I i II ligi oraz 2 godziny w pozostałych zawodach) i po nich, jaki jest niezbędny do wypełnienia wszystkich obowiązków. Obowiązki sędziego kończą się z chwilą podpisania protokołu zawodów przez wszystkie wymagane regulaminem osoby.
4. Sędzia zawodów może odwołać każde zawody w dniu zawodów, jeśli stwierdzi na miejscu, że istnieją przyczyny, dla których zawody nie mogą być rozegrane, z zastrzeżeniem przepisów art. 32.
5. Sędzia wydaje decyzję o rozpoczęciu zawodów, jeżeli stwierdzi, że tor przygotowany jest zgodnie z regulaminem z zastrzeżeniem przepisów art. 32. W szczególnych przypadkach, po opadach atmosferycznych, sędzia ma prawo zarządzić próbę toru, przeprowadzaną w sposób przez niego określony,.

6. Z zastrzeżeniem przepisów art. 32, sędzia ma obowiązek dokonania kontroli:
  - 1) dokumentów zgłoszeniowych drużyn,
  - 2) zgodności sum KSM drużyn z przepisami o Kalkulowanej Średniej Meczowej (KSM), o ile takie przepisy obowiązują w danych rozgrywkach,
  - 3) zgłoszenia służby medycznej do zawodów oraz oświadczeń kierownika zawodów i kierownika parku maszyn,
  - 4) licencji osób urzędowych i funkcyjnych,
  - 5) świadectwa legalizacji wagi - jeśli na zawodach nie ma komisarza technicznego.**
7. Sędzia może sprawdzać dokumenty lekarzy oraz ratowników medycznych pełniących obowiązki na zawodach, wskazujące na posiadane uprawnienia zawodowe oraz specjalizację.
8. Sędzia ma obowiązek sprawdzić fizyczną obecność motocykli w parku maszyn stosownie do przepisów art. 10 ust. 2.
9. Z zastrzeżeniem przepisów art. 32, sędzia ma obowiązek zająć się każdym protestem, który może być mu doręczony przed, w trakcie lub po zawodach i musi go rozpatrzyć zgodnie z postanowieniami niniejszego regulaminu.
10. Sędzia jest obowiązany stwierdzić kolejność przejechania linii mety przez poszczególnych zawodników bez możliwości orzekania tych samych miejsc dla dwóch lub więcej zawodników, a po zakończeniu biegu, obserwować zawodników znajdujących się na torze do chwili ich wjazdu do parku maszyn.
11. **Z zastrzeżeniem przepisów art. 32, sędzia może wykluczyć oraz zarządzić usunięcie z toru lub ze stadionu każdej osoby, jeżeli zdaniem sędziego jest nieodpowiednia do pełnienia funkcji, nieodpowiednio zachowuje się lub postępuje niesportowo.**
12. Sędzia może zarządzić zbadanie każdego zawodnika oraz osoby urzędowej lub funkcyjnej na obecność w organizmie alkoholu i środków odurzających. z zastrzeżeniem przepisów art. 32
13. Sędzia zawodów, obowiązany jest w czasie 24 godzin od zakończenia zawodów sporządzić i przesłać do podmiotu zarządzającego sprawozdanie wraz z ewentualnymi załącznikami.
14. Sędzia powinien podać w swym sprawozdaniu wszystkie szczegóły o otrzymanych protestach, wykluczeniach, opóźnieniach startu, **ustnych upomnieniach**, dokonanych wpisie do książki toru, jak również wszystkie inne fakty dotyczące przebiegu i organizacji zawodów, a w szczególności wyczerpująco opisać wszelkie fakty mogące stanowić podstawę do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec zawodników, działaczy i klubów, jak również odnotować opinię obserwatora, komisarza toru w zakresie przygotowania toru do zawodów oraz w zakresie orzekanego walkowera. Po zakończeniu zawodów, sędzia obowiązany jest podpisać protokół zawodów, wnieść do niego ewentualne uwagi oraz dokonać wpisu do książki toru wszystkich wymaganych informacji.

15. Sędzia obowiązany jest podać niezwłocznie do publicznej wiadomości wszystkie swoje decyzje wiążące się z zawodami. Jeśli następuje opóźnienie w wykonaniu jakiegokolwiek decyzji sędziego, powinien on wstrzymać kontynuowanie zawodów do chwili wykonania jego decyzji i spowodować wytłumaczenie publiczności przyczyn tego opóźnienia.
16. **Sędzia obowiązany jest ogłosić na torze walkower w przypadkach określonych w regulaminach sportu żużlowego, z zastrzeżeniem przepisów art. 32.**
17. Podczas zawodów, w czasie od godziny rozpoczęcia zawodów podanej w zawiadomieniu o zawodach do zakończenia ostatniego biegu, zabrania się sędziom używania telefonów komórkowych, z zastrzeżeniem możliwości kontaktu z komisarzem toru i **przewodniczącym Jury Zawodów**.
18. Sędzia bierze udział w czynnościach procedury odbioru toru do zawodów.
19. **Sędzia ma prawo udzielić ustnego upomnienia zawodnikowi oraz osobie urzędowej i funkcyjnej, będącego formą zwrócenia uwagi na uchybienie w postępowaniu lub zachowaniu.**
20. Sędzia zawodów przekazuje organizatorowi i jednocześnie komisarzowi toru polecenia związane z konserwacją toru.
21. Sędzia, na wniosek organizatora, udziela ustnych albo pisemnych informacji w jakim zakresie tor jest nieregulaminowy na aktualnym etapie jego przygotowania do zawodów lub w trakcie trwania samych zawodów.
22. Sędzia jest odpowiedzialny za uzyskanie rezultatu w postaci przygotowania do zawodów toru regulaminowego i spełniającego wszystkie ewentualne dodatkowe kryteria, które powinny go cechować w rozgrywkach ligowych, a także za utrzymanie przedmiotowych cech toru podczas całych zawodów. Sędzia podejmuje wszelkie czynności potrzebne do osiągnięcia rezultatu określonego w zdaniu poprzedzającym oraz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za brak osiągnięcia tegoż rezultatu.
23. Sędzia zawodów telewizyjnych DMP i DM I ligi jest zobowiązany do stawienia się w hotelu zlokalizowanym w odległości nie większej niż 10 km od miejsca pełnienia funkcji do godziny 23.30 w dniu poprzedzającym dzień zawodów – dotyczy sytuacji, w której odległość od miejsca zamieszkania do miejsca pełnienia funkcji jest większa niż 200 km.

Art. 35.

1. Podmiot zarządzający deleguje komisarza toru na wszystkie mecze DMP oraz DM I i II ligi. Na inne zawody podmiot zarządzający może wyznaczyć komisarza toru. Organizator jest zobowiązany zapewnić takiej osobie bezpłatne wejście na stadion, bezpłatny parking na terenie stadionu, obsługę administracyjną od momentu przyjazdu na stadion, a także wydać takie identyfikatory, które umożliwiają przebywanie podczas zawodów w każdym miejscu stadionu. Komisarz toru może wykonywać swoje obowiązki także w dni poprzedzające dzień zawodów na wniosek klubu lub decyzją podmiotu zarządzającego.

2. Prawa i obowiązki komisarza toru:

- 1) komisarz toru ma obowiązek przybycia na stadion:
  - w przypadku meczu w rozgrywkach DMP na co najmniej 8 godzin przed godziną rozpoczęcia meczu, przy czym w przypadku meczu zagrożonego najpóźniej o g. 11.00 dnia poprzedzającego dzień zawodów lub w terminie wcześniejszym, o ile tak zadecyduje podmiot zarządzający,
  - w przypadku zawodów, dla których podmiotem zarządzającym jest GKSŻ, co najmniej 8 godzin przed godziną rozpoczęcia zawodów lub o godz. 7.00 w dniu zawodów, jeżeli mecz jest transmitowany przez telewizję na żywo, gdy mecz transmitowany jest o godz. 14.00 lub wcześniej; w przypadku meczu zagrożonego - najpóźniej o g. 11.00 dnia poprzedzającego dzień zawodów lub w terminie wcześniejszym, o ile GKSŻ nie zadecyduje inaczej, co określi w informacji o zagrożonym meczu,
- 2) komisarz toru powinien być obecny przez cały czas zawodów oraz przez taki czas przed zawodami (nie później niż o godzinie wyznaczonej przez podmiot zarządzający) i po nich, jaki jest niezbędny do wypełnienia wszystkich obowiązków; obowiązki komisarza toru kończą się z chwilą podpisania protokołu zawodów przez wszystkie wymagane regulaminem osoby,
- 3) komisarz toru wykonuje swoje obowiązki zgodnie z listą kontrolną oraz procedurą odbioru toru do zawodów,
- 4) w czasie swojego pobytu na stadionie, komisarz toru nadzoruje prace podejmowane przez organizatora i ma obowiązek interweniować o ile stwierdzi, że organizator przygotowuje tor niezgodnie ze sztuką lub bez uwzględnienia panujących warunków pogodowych oraz prognozy pogody (np. używanie głębokich bron w przypadku zagrożenia opadami, itp.),
- 5) od momentu przyjazdu na stadion organizatora zawodów do momentu przyjazdu sędziego zawodów lub do pierwszego posiedzenia Jury Zawodów, komisarz toru ma prawo do wydawania organizatorowi wiążących poleceń w zakresie przygotowania toru do zawodów; polecenia muszą być wydawane na piśmie,
- 6) komisarz toru nadzoruje wykonywanie poleceń sędziego zawodów w zakresie konserwacji toru wydanych kierownikowi zawodów, ma prawo do wydawania służbom technicznym poleceń w tym zakresie,
- 7) w czasie zawodów komisarz toru pełni obowiązki w parku maszyn, na torze oraz płycie boiska, a w szczególności w miejscu, gdzie znajduje się park urządzeń technicznych konserwacji toru,
- 8) w pierwszej kolejności - w trakcie zawodów oraz w przerwach technicznych w czasie ich trwania, a także, w zależności od potrzeb, w trakcie pozostałych przerw pomiędzy biegami komisarz toru kontroluje, także na polecenie sędziego, stan toru i niezwłocznie zgłasza sędziemu sugestie co do miejsc potencjalnie niebezpiecznych oraz co do sposobu konserwacji toru,
- 9) w drugiej kolejności - w trakcie zawodów komisarz toru obserwuje park maszyn oraz trybuny i odnotowuje wszystkie przypadki naruszenia regulaminów sportu żużlowego,

- 10) **komisarz toru informuje sędziego zawodów o przypadkach, gdy jego zdaniem osoba urzędowa lub funkcyjna - z wyjątkiem: sędziego zawodów, przewodniczącego Jury Zawodów, delegata GKSŻ / SE, obserwatora GKSŻ / SE, komisarza technicznego, komisarza ochrony środowiska - jest nieodpowiednia do pełnienia funkcji, nieodpowiednio zachowuje się lub postępuje niesportowo,**
- 11) w czasie nie później niż 24 godziny od zakończenia zawodów, komisarz toru ma obowiązek przesłać do podmiotu zarządzającego listę kontrolną komisarza toru, w której w szczególności musi być zawarty opis wszystkich faktów, mogących być podstawą do odpowiedzialności dyscyplinarnej klubów, działaczy i zawodników,
- 12) komisarz toru podpisuje protokół zawodów,
- 13) komisarz toru realizuje inne obowiązki nałożone na niego przez podmiot zarządzający,
- 14) komisarza toru podczas zawodów obowiązuje zakaz korzystania z telefonu komórkowego, z zastrzeżeniem możliwości kontaktu z sędzią zawodów,
- 15) do czasu przybycia sędziego zawodów, jeśli komisarz toru stwierdzi jakiś fakt dotyczący toru, to przyjmuje się, że ten fakt miał miejsce, a wskazana przez niego ocena stanu toru pod kątem wymagań regulaminowych nie podlega protestom i jest podstawą do działań podejmowanych przez podmioty zarządzające oraz sędziego zawodów,
- 16) komisarz toru jest odpowiedzialny za uzyskanie rezultatu w postaci przygotowania do zawodów toru regulaminowego i spełniającego wszystkie ewentualne dodatkowe kryteria, które powinny go cechować w rozgrywkach ligowych, a także za utrzymanie przedmiotowych cech toru podczas całych zawodów; komisarz toru podejmuje wszelkie czynności potrzebne do osiągnięcia rezultatu określonego w zdaniu poprzedzającym oraz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za brak osiągnięcia tegoż rezultatu,
- 17) komisarz toru zawodów DMP w przypadku, gdy mecz nie ma statusu meczu zagrożonego, jest zobowiązany do stawienia się w hotelu zlokalizowanym w odległości nie większej niż 10 km od miejsca pełnienia funkcji do godziny 23.30 w dniu poprzedzającym dzień zawodów - dotyczy sytuacji, w której odległość od miejsca zamieszkania do miejsca pełnienia funkcji jest większa niż 200 km.

Art. 36.

Prawa i obowiązki komisarza technicznego.

1. Komisarz techniczny nadzoruje w zawodach przestrzeganie przepisów technicznych FIM i PZM określających wymagania co do motocykli, ich wyposażenia i wyposażenia osobistego zawodników, wykonując swoje obowiązki w sposób określony w regulaminie FIM: "REGULAMIN TECHNICZNY DO WYŚCIGÓW TOROWYCH" i niniejszym regulaminie.
2. Komisarz techniczny musi być obecny na zawodach co najmniej jedną godzinę przed obowiązkowym początkiem kontroli technicznej podanym w regulaminie zawodów.

3. Komisarz techniczny ma obowiązek poinformowania kierownika zawodów o swoim przybyciu i zgodnym z regulaminem wyposażeniu stanowisk do kontroli technicznej.
4. **Komisarz techniczny sprawdza świadectwo legalizacji wagi.**
5. Komisarz techniczny musi zapewnić, że wyznaczeni kontrolerzy motocykli wypełniają swoje obowiązki we właściwy sposób.
6. Komisarz techniczny wypełnia lub nadzoruje wypełnianie oraz podpisuje protokół przeprowadzonej kontroli technicznej, który przekazuje sędziemu zawodów.
7. Komisarz techniczny ma prawo do kontroli motocykli w każdym momencie zawodów.
8. Komisarz techniczny zgłasza sędziemu zawodów stwierdzone podczas kontroli braki i nieprawidłowości - w tym spóźnienia zawodników na kontrolę.

Art. 37

Prawa i obowiązki kierownika zawodów.

1. Kierownik zawodów jest zwierzchnikiem wszystkich osób urzędowych i funkcyjnych, z wyjątkiem: przewodniczącego Jury Zawodów, sędziego zawodów, komisarza toru, komisarza technicznego, obserwatora oraz delegata podmiotu zarządzającego, kwalifikatora i komisarza ds. ochrony środowiska.
2. Kierownik zawodów musi zapewnić właściwe przygotowanie obiektu przed treningiem i przed zawodami oraz upewnić się, że tor został przygotowany do zawodów zgodnie z obowiązującymi regulaminami. Musi on też zapewnić odpowiednie utrzymanie toru w regulaminowym stanie przez cały czas treningu i zawodów, stosując się w tym względzie do uwag i poleceń sędziego.
3. Kierownik zawodów bierze udział i wykonuje czynności wynikające z procedury odbioru toru do zawodów.
4. Kierownik zawodów obowiązany jest przed rozpoczęciem zawodów: wykonać czynności określone w art. 410 ust. 2, przedłożyć komisarzowi toru (niezwłocznie po jego przybyciu na stadion) oraz sędziemu listę osób urzędowych i funkcyjnych pełniących funkcje w zawodach wg wzoru określonego przez podmiot zarządzający posiadających licencje oraz inne niezbędne dokumenty (książka toru, zgłoszenia zawodników, plan przygotowania toru do zawodów, oświadczenie o zapewnieniu zabezpieczenia medycznego widowni, itp.), upewnić się osobiście, że wszystkie osoby urzędowe i funkcyjne są na swych stanowiskach oraz zgłosić sędziemu zawodów nieobecność każdej osoby urzędowej i funkcyjnej.
5. Kierownik zawodów powinien potwierdzić otrzymanie i wykonanie każdego polecenia sędziego zawodów przekazanego mu pisemnie lub ustnie, bezpośrednio albo telefonicznie i spowodować, aby wszyscy zainteresowani - osoby urzędowe, zawodnicy lub widzowie - byli niezwłocznie poinformowani o każdej decyzji sędziego.
6. **Kierownik zawodów musi być obecny na obiekcie w czasie określonym w procedurze odbioru toru do danych zawodów.**

7. W zawodach, na które wyznaczony jest komisarz techniczny, kierownik zawodów musi być obecny na obiekcie co najmniej na jedną godzinę przed obowiązkowym początkiem kontroli technicznej podanym w regulaminie zawodów.
8. Kierownik zawodów nadzoruje, by podczas zawodów na płycie wewnątrz toru przebywały jedynie osoby upoważnione.
9. Podczas zawodów, kierownik zawodów musi przebywać w miejscu umożliwiającym stały i szybki kontakt z sędzią zawodów, parkiem maszyn, służbą medyczną i techniczną oraz organami służby porządkowej.
10. Kierownik zawodów nadzoruje właściwe sporządzenie protokołu zawodów i po podpisaniu przedkłada sędziemu do zatwierdzenia.
11. Kierownik zawodów podpisuje książkę toru.
12. Kierownik zawodów jest odpowiedzialny za uzyskanie rezultatu w postaci przygotowania do zawodów toru regulaminowego i spełniającego wszystkie ewentualne dodatkowe kryteria, które powinny go cechować w rozgrywkach ligowych, a także za utrzymanie przedmiotowych cech toru podczas całych zawodów. Kierownik zawodów podejmuje wszelkie czynności potrzebne do osiągnięcia rezultatu określonego w zdaniu poprzedzającym oraz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za brak osiągnięcia tegoż rezultatu.

Art. 38.

Prawa i obowiązki kierownika startu.

1. Kierownik startu jest zwierzchnikiem wszystkich osób funkcyjnych pełniących zadania w rejonie pola startu (pomocnik kierownika startu, osoby naprowadzające zawodników na pola startowe) i wykonuje funkcję zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu i dyspozycjami sędziego zawodów.
2. Kierownik startu przed rozpoczęciem treningu lub zawodów jest odpowiedzialny za sprawdzenie czy wyposażenie pola startowego jest w dobrym stanie i kompletne, czy rozplanowanie i oznakowanie miejsc startowych jest właściwe oraz czy wszystkie osoby funkcyjne w rejonie pola startowego są obecne i gotowe do pełnienia funkcji.
3. **Kierownik startu nadzoruje właściwe ustawienie się zawodników, wykonując procedury określone w art. 69.**
4. Kierownik startu podczas biegu zajmuje miejsce przy linii startowej, sygnalizuje zawodnikom liczbę okrążeń pozostałych do mety, przekazuje im chorągiewkami wszystkie sygnały sędziego (przerwanie biegu lub wykluczenia zawodnika) i podaje sygnał zakończenia biegu tylko jedną, regulaminową chorągiewką mety. W przypadku startu na chorągiewkę (art. 70 ust. 1) podaje sygnał startu.
5. Kierownik startu odpowiada za właściwe ustawienie stojaka przeciwwietrznego taśm maszyny startowej i usunięcie go z toru. Stojak może być użyty w zawodach żużlowych wyłącznie na polecenie sędziego zawodów; stojak musi być ustawiony w punkcie przecięcia linii startu i osi podłużnej toru w taki sposób, aby taśmy maszyny startowej znajdowały się wewnątrz widełek stojaka.

6. Po zwolnieniu taśm maszyny startowej przez sędziego i opuszczeniu pola startowego przez wszystkich zawodników, kierownik startu zdejmuje stojak z toru.

Art. 39.

Obowiązki spikera i prezentera.

1. Podczas zawodów spiker zajmuje miejsce w pobliżu sędziego.
2. Spiker zapowiada kolejne biegi, ogłasza ich wyniki oraz przekazuje informacje od sędziego i kierownictwa zawodów.
3. Spiker jest odpowiedzialny za informacje przekazywane widzom.
4. Spiker obowiązany jest w szczególności:
  - 1) nie podawać żadnych informacji niezgodnych z niniejszym regulaminem,
  - 2) podawać widzom informacje ułatwiające śledzenie przebiegu zawodów,
  - 3) podawać informacje zlecone przez sędziego zawodów bez własnych objaśnień i komentarzy,
  - 4) być bezstronnym i unikać wszelkich wypowiedzi, które mogłyby spowodować niesportowe zachowanie widzów i zawodników,
  - 5) nie podawać żadnych zmian w programie zawodów i biegów, dopóki nie zostały mu podane przez sędziego zawodów,
  - 6) podawać widzom wyniki biegów otrzymane od sędziego.
5. W przypadku wyznaczenia prezentera, spiker jest jego zwierzchnikiem i decyduje, kiedy i na jak długo przekazać mu głos.
6. W przypadku nie wyznaczenia prezentera, spiker pełni jego funkcje, z wyjątkiem wywiadów z zawodnikami.
7. Prezenter przebywa na płycie (wewnątrz toru) lub w parku maszyn.
8. Do prezentera należy: wytwarzanie dobrego nastroju widzów, podawanie niezbędnych informacji przed rozpoczęciem zawodów i podczas ceremonii ich otwarcia, komentowanie biegów i ew. wywiady z zawodnikami.
9. Prezenter jest obowiązany przestrzegać postanowień ust. 4.

Art. 40.

Prawa i obowiązki kierownika drużyny.

1. Kierownik drużyny **ma prawo** udziału w czynnościach odbioru toru do zawodów określonych w procedurze odbioru toru do zawodów.
2. Kierownik drużyny jest odpowiedzialny za punktualne przybycie drużyny na zawody, za zachowanie i przestrzeganie przez członków drużyny przepisów regulaminowych.
3. Kierownik drużyny obowiązany jest dostarczyć przed zawodami sędziemu zawodów zgłoszenie wg ustalonego wzoru (załącznik nr 5, DRUKI OBOWIĄZUJĄCE W SPORCIE ŻUŻLOWYM) oraz zapewnić, aby zgłoszeni zawodnicy złożyli na zgłoszeniu swoje podpisy w obecności sędziego.

4. Kierownik drużyny obowiązany jest zgłaszać sędziemu zmiany w obsadzie biegów, obsady biegów nominowanych oraz informować o powyższym kierownika parku maszyn.
5. Kierownik drużyny powinien upewnić się przed każdym wyjazdem zawodników na tor, czy mają odpowiednie wyposażenie osobiste i czy są zdolni do jazdy.
6. Kierownik drużyny reprezentuje drużynę i zawodników wobec sędziego zawodów i jest upoważniony do składania wiążących woli i/lub wiedzy w imieniu klubu.
7. Kierownik drużyny ma prawo do rozmowy z sędzią w sprawach dotyczących przebiegu zawodów, używając środka łączności stanowiącego wyposażenie toru.
8. Kierownik drużyny podpisuje protokół zawodów.
9. W przypadku nie przybycia kierownika drużyny, obowiązki wg postanowień ust. 1 - 8 pełni osoba wyznaczona przez **sędziego zawodów**.

Art. 41.

Prawa i obowiązki kierownika parku maszyn.

1. Kierownik parku maszyn przed wyjazdem do biegu sprawdza wzrokowo czy motocykle odpowiadają przepisom niniejszego regulaminu i są w stanie nadającym się do jazdy oraz czy każdy zawodnik jest odpowiednio ubrany i wyposażony (kask, plastron, okulary, itp.).
2. Kierownik parku maszyn nadzoruje, by z parku maszyn na tor do przewidzianego regulaminem zawodów treningu wyjeżdżali wyłącznie zawodnicy wg ustalonego porządku i tylko w dopuszczalnej regulaminem liczbie.
3. Kierownik parku maszyn nadzoruje, by z parku maszyn na tor do poszczególnych biegów wyjeżdżali wyłącznie zawodnicy uprawnieni, tzn. zgodnie z programem zawodów, zgłoszeni w ramach regulaminowych zmian lub nomi-nowani.
4. W zawodach indywidualnych, kierownik parku maszyn zgłasza sędziemu zmiany w obsadzie biegów.
5. Kierownik parku maszyn, za zgodą sędziego, desygnuje zawodników do biegu.
6. Kierownik parku maszyn nadzoruje otwieranie i zamykanie bram na tor i zapewnia, że w czasie, gdy zielone światło w parku maszyn jest zapalone, brama pozostaje otwarta.
7. Kierownik parku maszyn ponosi odpowiedzialność za przebywanie w parku maszyn osób nieuprawnionych i składa oświadczenie na piśmie w tym zakresie.

Art. 42.

Prawa i obowiązki chronometrażysty.

1. Chronometrażysta mierzy czas zwycięzcy i podaje go sędziemu zawodów.
2. Chronometrażysta jest obowiązany zgłosić sędziemu upływ 3 minut od startu, jeśli bieg jeszcze trwa.
3. Chronometrażysta nie może udzielać informacji żadnej osobie poza sędzią zawodów.

Art. 43.

1. **Lekarz zawodów oraz lekarze drużyn wypełniają postanowienia Regulaminu Medycznego PZM oraz pozostałych regulaminów obowiązujących w sporcie żużlowym.**
2. **Ratownicy medyczni wykonują polecenia odpowiednio lekarza zawodów oraz lekarza drużyny.**

Art. 44.

Obowiązki innych osób urzędowych i funkcyjnych.

1. Obowiązki toromistrza:
  - 1) toromistrz jest zwierzchnikiem wszystkich osób wykonujących konserwację toru przed i w trakcie zawodów,
  - 2) toromistrz bierze udział w czynnościach odbioru toru do zawodów,
  - 3) toromistrz musi wykonywać polecenia sędziego lub komisarza toru, jeżeli takowe zostały mu wydane,
  - 4) toromistrz jest odpowiedzialny za uzyskanie rezultatu w postaci przygotowania do zawodów toru regulaminowego i spełniającego wszystkie ewentualne dodatkowe kryteria, które powinny go cechować w rozgrywkach ligowych, a także za utrzymanie przedmiotowych cech toru podczas całych zawodów,
  - 5) toromistrz podejmuje wszelkie czynności potrzebne do osiągnięcia rezultatu określonego w pkt 4 powyżej oraz ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za brak osiągnięcia tegoż rezultatu.
  - 6) **toromistrz jest odpowiedzialny solidarnie z kierownikiem zawodów za regulaminowe i zgodnie ze sztuką przygotowanie toru do zawodów, a także za osiągnięcia rezultatu określonego w pkt 4.**
2. Obowiązki trenera i menedżera drużyny gospodarza:
  - 1) trener i menedżer drużyny gospodarza biorą udział w czynnościach odbioru toru do zawodów,
  - 2) trener i menedżer drużyny gospodarza muszą wykonywać lub spowodować wykonanie polecenia sędziego lub komisarza toru w zakresie przygotowania toru do zawodów, jeżeli takowe zostały wydane,
  - 3) trener i menedżer drużyny gospodarza są zobowiązani do wspierania i udzielania pomocy w wykonywaniu obowiązków przez kierownika zawodów w zakresie przygotowania toru do zawodów i utrzymywania podczas całych zawodów.

- 4) trener i menadżer drużyny gospodarza są odpowiedzialni za uzyskanie rezultatu w postaci przygotowania do zawodów toru regulaminowego i spełniającego wszystkie ewentualne dodatkowe kryteria, które powinny go cechować w rozgrywkach ligowych, a także za utrzymanie przedmiotowych cech toru podczas całych zawodów,
  - 5) trener i menadżer drużyny gospodarza podejmują wszelkie czynności potrzebne do osiągnięcia rezultatu określonego w pkt 4 powyżej oraz ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za brak osiągnięcia tegoż rezultatu.
  - 6) **trener i menadżer drużyny gospodarza są odpowiedzialni solidarnie z kierownikiem zawodów za regulaminowe i zgodnie ze sztuką przygotowanie toru do zawodów, a także za osiągnięcia rezultatu określonego w pkt 4.**
3. Obowiązki sekretarza zawodów:
- 1) sporządza protokół według zasad ustalonych przez podmiot zarządzający,
  - 2) podpisuje protokół i przekazuje go kierownikowi zawodów
4. **Obowiązki wirażowych:**
- 1) **wirażowy okazuje czerwoną chorągiewkę, jeżeli sędzia przerywa bieg,**
  - 2) **w przerwach między biegami, wirażowi - używając gracy - mogą uczestniczyć w równaniu toru, wykonując polecenia komisarza toru lub kierownika zawodów.**
5. **Podmiot zarządzający może w regulaminach organizacyjnych nałożyć dodatkowe obowiązki osobom urzędowym i funkcyjnym.**

Rozdział 5 Organizacja zawodów

Art. 45.

1. Organizator zawodów musi wypełnić następujące obowiązki:
  - 1) wyznaczyć godzinę rozpoczęcia zawodów oraz treningu (jeśli jest przeprowadzany) **z zastrzeżeniem zawodów, których godzinę rozpoczęcia wyznacza podmiot zarządzający,**
  - 2) dokonać zgłoszenia zawodów do kalendarza sportu żużlowego (z wyjątkiem zawodów o Mistrzostwo Polski i Nagrody PZM / SE) i poinformować GKSŻ o organizacji zawodów sparingowych,
  - 3) uzyskać odpowiednie zezwolenia na przeprowadzenie zawodów,
  - 4) ubezpieczyć zawody i treningi przed zawodami (w tym za ew. szkody i straty spowodowane przez zawodników pośrednio lub bezpośrednio) od odpowiedzialności cywilnej w stosunku do osób trzecich,
  - 5) w przypadku zawodów, o których mowa w pkt 1 powyżej - powiadomić pocztą elektroniczną podmiot zarządzający i kluby, których zawodnicy wezmą udział w zawodach - o miejscu, dacie i godzinie zawodów oraz treningu (jeśli jest przeprowadzany), w ciągu jednego dnia od informacji o wyznaczeniu sędziego,

- 6) powiadomić odpowiednie służby oraz osoby urzędowe i funkcyjne, które nie są wyznaczane przez podmiot zarządzający o miejscu, dacie i godzinie zawodów oraz treningu (jeśli jest przeprowadzany),
- 7) sporządzić listę osób urzędowych i funkcyjnych wg wzoru określonego przez podmiot zarządzający,
- 8) okazać kopię właściwego zezwolenia na organizację imprezy masowej,
- 9) w zawodach, na których paliwem dla motocykli jest metanol,, nieodpłatnie zapewnić startującym zawodnikom metanol, a obowiązkowe tankowanie zorganizować dla wszystkich z jednego plombowanego zbiornika; w innych zawodach, zawodnicy używają własnego paliwa,
- 10) zapewnić sprzęt i dokumenty na wypadek protestów dotyczących paliwa (Rozdział 10, Postępowanie w przypadku protestów dotyczących paliwa),**
- 11) przygotować regulaminowo tor do odbioru i utrzymywać go we właściwym stanie przez cały czas treningu i zawodów,
- 12) w zakresie organizacji i zabezpieczenia zawodów przestrzegać aktualnych przepisów ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych i aktami wykonawczymi do niej,
- 13) przestrzegać zasad ochrony środowiska,
- 14) przeprowadzić zawody zgodnie z obowiązującymi regulaminami w sporcie żużlowym oraz przepisami uzupełniającymi,
- 15) udostępnić parking oraz park maszyn dla wszystkich pojazdów osób urzędowych drużyny gości i zawodników uczestniczących w zawodach niezwłocznie po ich przybyciu na zawody,
- 16) zapewnić należytą oprawę zawodów, dekorację stadionu (w tym flagi i logotyp PZM oraz identyfikację podmiotu zarządzającego na meczach Ekstraligi) i reklamę zawodów, wydać programy, nawiązać kontakt z prasą sportową, opracować interesujący ceremoniał otwarcia i zamknięcia zawodów, sprawnie przeprowadzić zawody,
- 17) wysłać pocztą elektroniczną:
  - a) w przypadku zawodów, dla których podmiotem zarządzającym jest GKSŻ - do GKSŻ w czasie 60 minut od zakończenia zawodów: protokół zawodów, listę osób urzędowych i funkcyjnych, odpowiednią stronę z wpisem do książki toru, obydwie strony kart zgłoszeń każdej z drużyn, zgody klubów na udział zawodników jako "gość", oświadczenie o zapewnieniu zabezpieczenia medycznego dla publiczności, oświadczenie kierownika parku maszyn,
  - b) w przypadku zawodów, dla których podmiotem zarządzającym jest SE - do SE. w czasie 30 minut od zakończenia zawodów: protokół zawodów, listę osób urzędowych i funkcyjnych, odpowiednią stronę z wpisem do książki toru, obydwie strony kart zgłoszeń każdej z drużyn, oświadczenie o zapewnieniu zabezpieczenia medycznego dla publiczności, oświadczenie kierownika parku maszyn.
- 18) udostępnić zapis monitoringu na żądanie podmiotu zarządzającego w czasie 24 godzin od zgłoszenia takiego żądania,
- 19) wysłać do GKSŻ listem poleconym w czasie 3 dni po dacie zawodów karty wypadkowe.

2. Dodatkowo, organizator zawodów o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE musi wypełnić obowiązki **zawarte we właściwym dla danego rodzaju rozgrywek regulaminie organizacyjnym oraz:**
  - 1) każdy klub organizujący zawody musi dysponować na stadionie komputerem z drukarką i dostępem do Internetu,
  - 2) zapewnić wagę najazdową ze świadectwem legalizacji na zawodach, na których przeprowadza się obowiązkową kontrolę techniczną oraz w przypadkach wyszczególnionych w regulaminach rozgrywek i regulaminach organizacyjnych rozgrywek.
3. Organizator nie odpowiada za ew. szkody i straty powstałe w czasie zawodów, w stosunku do zawodników i ich sprzętu z zastrzeżeniem wypełnienia swych obowiązków regulaminowych.

Art. 46.

1. Dla każdego zawodów lub cyklu (serii) zawodów, **które nie są zawodami o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE - z wyjątkiem meczów sparingowych**, musi być wydany regulamin uzupełniający, podający w szczególności:
  - 1) organizatora (ów) zawodów,
  - 2) miejsce(a) i datę(y) zawodów,
  - 3) zasady udziału zawodników,
  - 4) ewentualny termin zgłoszeń,
  - 5) informacje o treningu,
  - 6) rozkład biegów,
  - 7) zasady klasyfikacji,
  - 8) wykaz nagród,
  - 9) informacje o zwrocie kosztów,
  - 10) pełną nazwę zawodów,
  - 11) wykaz osób funkcyjnych.
2. Regulamin uzupełniający, o którym mowa w ust. 1, musi być przesłany do GKSŻ celem zatwierdzenia nie później niż 4 tygodnie przed datą zawodów (obowiązuje data wpływu regulaminu do GKSŻ).
3. Zatwierdzony przez GKSŻ regulamin, o którym mowa w ust. 2, musi być wysłany nie później niż 2 tygodnie przed datą zawodów do osób urzędowych wyznaczonych przez GKSŻ oraz do wszystkich zainteresowanych klubów.
4. Dla każdego zawodów - **z wyjątkiem sparingowych** - powinien być wydany program zawodów, podający między innymi:
  - 1) nazwę i adres organizatora,
  - 2) nazwę zawodów,
  - 3) miejsce, datę i godzinę zawodów,
  - 4) nr licencji toru,
  - 5) długość toru, aktualny rekord, datę ustanowienia i nazwisko jego posiadacza,
  - 6) nazwisko sędziego zawodów, kierownika zawodów, chronometrażysty i innych osób urzędowych,
  - 7) nazwy drużyn,
  - 8) nazwiska zgłoszonych zawodników,
  - 9) zasady punktacji,
  - 10) tabelę biegów.

5. **Podmiot zarządzający** może nakazać w regulaminie organizacyjnym odpowiednich rozgrywek umieszczenie w programach dodatkowych szczegółów, nie wymienionych w ust. 4 powyżej.
6. Regulamin uzupełniający i program zawodów krajowych muszą być zaopatrzone w klauzulę: "Zawody przeprowadzane są zgodnie z regulaminami obowiązującymi w polskim sporcie żużlowym".

Art. 47.

W towarzyskich zawodach międzynarodowych obowiązują następujące zasady:

- 1) zawody odbywają się zgodnie z regulaminem uzupełniającym, o którym mowa w art. 46 ust. 1,
- 2) organizator zawodów musi wypełnić obowiązki zawarte w art. 45 ust. 1,
- 3) w zawodach mogą startować zawodnicy:
  - a) **krajowi posiadający pisemną zgodę:**
    - klubu macierzystego według ustalonego wzoru (okazaną na zawodach i uprzednio przesłaną do podmiotu zarządzającego),
    - zgodę podmiotu zarządzającego,
  - b) **obcokrajowcy, którzy mają ważną umowę kontraktową z klubem żużlowym, posiadają pisemną zgodę:**
    - klubu macierzystego według ustalonego wzoru (okazaną na zawodach i uprzednio przesłaną do podmiotu zarządzającego),
    - swojej FMN (okazaną na zawodach i uprzednio przesłaną do podmiotu zarządzającego)
    - zgodę podmiotu zarządzającego,

przy czym, przesyłanie zgód do podmiotu zarządzającego oraz zgoda podmiotu zarządzającego dotyczy tylko zawodników, którzy mają ważną umowę kontraktową z klubem, który w danym sezonie bierze udział w rozgrywkach Ekstraligi.
- 4) zawodnicy obcokrajowcy, którzy nie mają ważnej umowy kontraktowej z klubem żużlowym oraz zawodnicy krajowi z licencją narodową innej FMN, mogą wziąć udział w zawodach tylko wtedy, gdy zawody są wpisane do kalendarza FIM lub FIM Europe oraz posiadają zgodę swojej FMN,
- 5) zawodnicy muszą posiadać odpowiednie dokumenty, o których mowa w art. 18, przy czym w przypadku zawodnika obcokrajowca **jego wiek musi spełniać warunki określone w regulaminie FIM: "FIM Track Racing Appendices"**.

Art. 48.

1. W przypadku zawodów drużynowych o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE, obowiązkowe jest podawanie przez drużyny swoich składów na zasadach określonych w przepisach ust. 2 i 3 poniżej, przy czym:
  - 1) warunki, jakie muszą spełniać składy drużyn określone są w regulaminach poszczególnych rozgrywek,
  - 2) przez wyrażenie: „skład drużyny” należy rozumieć przypisanie każdemu zawodnikowi numeru startowego, pod jakim będzie on brał udział w zawodach,
  - 3) składy muszą być przesyłane pocztą elektroniczną.

2. Podawanie składów drużyn w zawodach ligowych podlega następującym zasadom:
  - 1) obie drużyny przesyłają swoje składy do podmiotu zarządzającego i do drużyny przeciwnej najpóźniej **3 dni przed datą meczu, do godz. 14.30 drużyna gościa gospodarzowi i do godz. 15.00 gospodarz drużynie gościa**,
  - 2) jeżeli czas **3 dni** przed datą meczu, o którym mowa w pkt 1, nie może być spełniony ze względu na nieznaną drużyn biorących udział w meczu (dotyczy części finałowych rozgrywek ligowych, rozgrywanych systemem pucharowym) lub w przypadku meczów przełożonych, obie drużyny przesyłają składy najpóźniej do godz. **14.30** drużyna gościa gospodarzowi i do godz. **15.00** gospodarz drużynie gościa następnego dnia po ustaleniu drużyn biorących udział w meczu lub po ustaleniu nowej daty meczu w przypadku meczu przełożonego,
  - 3) jeżeli zawody ligowe zostały przełożone, obowiązują terminy jak w pkt 1 lub 2 powyżej, w zależności od momentu decyzji o przełożeniu meczu i nowej daty meczu,
  - 4) w każdym przypadku, obie drużyny, przesyłając swój skład przeciwnikowi, równocześnie przesyłają go do SE w przypadku meczów DMP oraz GKSŻ w meczach innych lig,
  - 5) zabronione jest podawanie w składzie drużyny zawodnika, który na dzień wysyłania składu nie posiada potwierdzenia przynależności klubowej do klubu przesyłającego skład drużyny.
3. **W przypadku odwołanych lub przerwanych meczów ligowych, kluby mają zawsze obowiązek podawania składów przed nową datą zawodów.**
4. W przypadku zawodów drużynowych innych niż ligowe, niezależnie od tego, jaki jest podmiot zarządzający rozgrywkami, każda drużyna gości przesyła swój skład organizatorowi najpóźniej do godz. 15.00 4 dni przed datą zawodów. Drużyna gospodarza nie podaje składu drużynom gości, a przez „podany skład drużyny gospodarza” należy rozumieć skład wydrukowany w programie zawodów.

Jeżeli zawody drużynowe inne niż ligowe zostały odwołane lub przerwane, nie ma obowiązku podawania składu drużyny przed nową datą zawodów. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio.
5. Jeżeli regulamin zawodów dopuszcza możliwość dokonania w zgłoszeniu do zawodów zmian w stosunku do składu podanego według przepisów ust. 3 - 5, zmianą jest:
  - 1) wpisanie w zgłoszeniu do zawodów pod danym numerem startowym zawodnika innego niż w podanym składzie,
  - 2) wpisanie w zgłoszeniu do zawodów zawodnika pod numerem startowym, pod którym nie wpisano żadnego zawodnika w podanym składzie, przy czym przepis ten nie dotyczy numerów startowych zawodników rezerwowych oraz rezerwy zwykłej.
6. Potwierdzenie udziału zawodnika w zawodach indywidualnych musi być dostarczone organizatorowi najpóźniej do godz. 15.00, 4 dni przed datą zawodów.

Art. 49.

1. Niedopuszczalne jest wyznaczanie daty zawodów ligowych na datę w czasie rozgrywania **serii Speedway of Nations**, to jest pomiędzy pierwszymi zawodami („event1”) i finałem włącznie.
2. W wypadku, gdy na tym samym obiekcie w jednym dniu mają zostać rozegrane więcej niż jedno zawody żużlowe, minimalny odstęp pomiędzy rozpoczęciem tych zawodów wynosi pięć godzin.
3. Podane w programie: porządek biegów, miejsca startowe, kolory kasków i numery startowe zawodników muszą być zgodne z regulaminem dla danego rodzaju rozgrywek lub regulaminem uzupełniającym zawodów.
4. Podmiot zarządzający ma prawo do odwołania każdego zawodów do godziny 20.00 dnia poprzedzającego dzień zawodów. Regulamin szczegółowy danego rodzaju rozgrywek może przewidywać inne terminy lub zasady odwoływania zawodów (patrz art. 731 ust. 3 i art. 777 ust. 3).

Art. 50.

Trening przed zawodami odbywa się, jeśli tak postanowiono w przepisach dla danego rodzaju rozgrywek albo w regulaminie uzupełniającym zawodów i jest integralną częścią zawodów.

Art. 51.

Organizator lub osoba urzędowa, wycofująca, próbująca wycofać lub namawiająca do wycofania któregoś zawodnika albo drużynę z biegu lub zawodów bez uzasadnionych przyczyn, zgłoszonych przez kierownika zawodów sędziemu zawodów, będzie uznany za popełniającego poważne wykroczenie przeciw obowiązującym regulaminom sportowym i podlega postępowaniu zgodnie z postanowieniami obowiązujących regulaminów.

Art. 52.

1. 60 minut - **lub 90 minut w przypadku powołania Jury Zawodów** - przed godziną rozpoczęcia zawodów, sędzia zawodów musi otrzymać pisemne zgłoszenia indywidualne lub zbiorowe, według ustalonego wzoru (załącznik nr 5, DRUKI OBOWIĄZUJĄCE W SPORCIE ŻUŻLOWYM), wraz z dokumentami uprawniającymi zawodników do startu w zawodach.
2. Zgłoszenie musi być zaopatrzone w pieczętkę klubu zgłaszającego i podpisane przez upoważnioną osobę.
3. W zgłoszeniu, każdemu zawodnikowi mogą być przypisane maksymalnie 3 kompletne motocykle i każda odpowiednia rubryka (marka silnika, numer silnika) musi być wypełniona.
4. W zawodach drużynowych klub zgłaszający osoby urzędowe i funkcyjne ponosi odpowiedzialność za ich zachowanie.
5. **Zawodnik odpowiada dyscyplinarnie za naruszenia regulaminów sportu żużlowego przez osoby towarzyszące mu w zawodach oraz osoby wchodzące w skład jego ekipy, jak za własne.**

Art. 53.

1. Zawodnik podczas zawodów i treningu przed zawodami nie może być pod wpływem alkoholu, środków odurzających lub substancji niedozwolonych przez przepisy antydopingowe.
2. Każdy zawodnik, na zarządzenie Jury Zawodów lub sędziego zawodów albo w przypadku protestu ma obowiązek poddać się badaniu na obecność w organizmie alkoholu i środków odurzających.
3. Każdy zawodnik ma obowiązek poddać się badaniu na obecność w organizmie substancji niedozwolonych przez przepisy antydopingowe, jeżeli do takiego badania został wytypowany przez uprawnioną agencję antydopingową.
4. W przypadku, gdy u zawodnika stwierdzono pozytywny wynik badania na obecność w organizmie alkoholu lub środków odurzających, jest on wykluczony do końca zawodów, przy czym:
  - 1) jeżeli badanie wykonane było przed rozpoczęciem pierwszego biegu zawodów drużynowych, nie dopuszcza się dokonania zmiany w zgłoszeniu do zawodów, co dla zawodów o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE oznacza, że o godzinie rozpoczęcia zawodów, podanej w zawiadomieniu o zawodach, w parku maszyn musi być regulaminowa liczba zawodników, nie licząc tego zawodnika, ze wszystkimi konsekwencjami wynikającymi z przepisów o KSM, o ile takie przepisy obowiązują w danych zawodach,
  - 2) jeżeli badanie wykonane było podczas zawodów drużynowych, punkty zdobyte dotychczas przez zawodnika zostają anulowane, zawody są kontynuowane, a w przypadku obowiązywania w danych zawodach przepisów o KSM - indywidualny KSM zawodnika wlicza się do sumy KSM drużyny.

Art. 54.

1. Zawodnicy rezerwowi biorą udział w zawodach zgodnie z postanowieniami regulaminu uzupełniającego zawodów lub regulaminu serii zawodów / rozgrywek.
2. Zawodnik rezerwowy nie przejmuje na swe dobro punktów zawodnika, którego zastąpił w biegu.

Art. 55.

1. W zawodach drużynowych, za zawodnika wykluczonego do końca zawodów nie może wystartować zawodnik rezerwowy. Miejsce zawodnika wykluczonego pozostaje puste.
2. W zawodach indywidualnych, za zawodnika wykluczonego do końca zawodów startuje zawodnik rezerwowy, przy czym, w przypadku wykluczenia za pozytywny wynik badania na obecność w organizmie alkoholu lub środków odurzających, punkty zdobyte przez wykluczonego zawodnika zostają anulowane.
3. W przypadkach wykluczeń do końca zawodów, wykluczony zawodnik udaje się do szatni zawodniczej, w której przebywa do czasu zwolnienia po zawodach motocykli przez sędziego zawodów lub komisarza technicznego.

Art. 56.

1. W przypadku, gdy zawody zostaną przerwane po rozegraniu mniej niż połowy biegów przewidzianych w regulaminie tych zawodów, zawody uznaje się za nierozegrane, z zastrzeżeniem przepisów art. 775 ust. 5.
2. W przypadku rozegrania do chwili przerwania zawodów co najmniej połowy biegów regulaminowych, uznanie, bądź też nie uznanie zawodów za zakończone, określone jest w regulaminach rozgrywek w odniesieniu do zawodów o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE lub w regulaminie uzupełniającym w pozostałych zawodach, z zastrzeżeniem przepisów art. 775 ust. 5.

Art. 57.

1. Walkower może być orzeczony jedynie w przypadku meczu o mistrzostwo Polski lub nagrodę PZM.
2. Sędzia zawodów lub Jury Zawodów jeśli jest powołane na dane zawody podejmuje decyzję o walkowerze dla drużyny przyjezdnej w następujących przypadkach:
  - 1) jeżeli komisarz toru stwierdził podczas pierwszej inspekcji w dniu zawodów, iż tor nie był przygotowany zgodnie z kwalifikacją meczu, a organizator nie przygotował toru do 30 minut przed godziną rozpoczęcia zawodów,
  - 2) stwierdzenia nieregulaminowego stanu toru w godzinie rozpoczęcia zawodów lub treningu przed zawodami i niedostosowania toru do wymogów regulaminowych w czasie do 1 godziny po godzinie rozpoczęcia zawodów lub treningu przed zawodami, jeżeli powodem powyższego nie były warunki atmosferyczne,
  - 3) stwierdzenia nieregulaminowego stanu toru w czasie rozgrywania zawodów, gdy łączny czas przerw w zawodach na prace torowe mające na celu doprowadzenie toru do stanu regulaminowego przekroczy 30 minut; powyższe nie dotyczy przypadków, gdy powodem nieregulaminowego stanu toru są warunki atmosferyczne,
  - 4) stwierdzenia celowej zmiany nawierzchni toru na nieregulaminową, gdy tor nie został dostosowany do stanu umożliwiającego kontynuowanie zawodów w czasie do 15 minut,
  - 5) naruszenia porządku zawodów, które spowoduje przerwanie zawodów na czas powyżej 30 minut.
3. W przypadku odmowy startu drużyny w zawodach lub ich części, sędzia zawodów lub Jury Zawodów jeśli jest powołane na dane zawody podejmuje decyzję o walkowerze dla drużyny przeciwnika.
4. Regulaminy rozgrywek mogą określać przypadki orzekania walkovera nie wymienione w ust. 2 i 3 powyżej.
5. Przypadki orzekania walkovera przez podmiot zarządzający określają przepisy dyscyplinarne obowiązujące w sporcie żużlowym oraz regulaminy rozgrywek.

Art. 58.

1. Na 60 minut przed godziną rozpoczęcia zawodów, podczas zawodów, przerw w zawodach i treningu przed zawodami do momentu zwolnienia motocykli przez sędziego zawodów / komisarza technicznego na płycie (wewnątrz toru) mogą przebywać wyłącznie niżej wymienione osoby:
  - 1) sędzia zawodów, komisarz toru, praktykant sędziowski, kierownik zawodów, kierownik startu, pomocnik kierownika startu, lekarz zawodów, **dwóch ratowników medycznych zawodów**, wirażowi (w zawodach DMP po trzech na każdym łuku, w pozostałych zawodach od dwóch do trzech na każdym łuku, jeśli są sprawne światła „STOP”, albo po trzech na łuku w przypadku ich awarii), prezenter, spiker (przed zawodami), **4 osoby** naprowadzające zawodników na właściwe pola startowe, osoba wskazująca numer biegu,
  - 2) przewodniczący Jury Zawodów, delegat GKSŻ / SE, obserwator GKSŻ/SE - w czasie odbioru toru do zawodów, przerwy w zawodach spowodowanej nieregulaminowym stanem toru, rozstrzygania protestów,
  - 3) trenerzy kadry narodowej seniorów i juniorów, menedżer reprezentacji (z wyłączeniem zawodów ligowych),
  - 4) kierownicy drużyn lub wymiennie trenerzy (tylko w zawodach ligowych),
  - 5) fotoreporterzy - w kamizelkach w kontrastowych kolorach, dostarczonych przez organizatora - **maksymalnie do dwóch osób**; za fotoreporterów należy uważać także osoby z przenośnymi kamerami,
  - 6) do 2 osób reprezentujących policję, wykonujących dodatkowy monitoring widowni - za zgodą podmiotu zarządzającego,
  - 7) na wniosek organizatora zawodów, podmiot zarządzający, sędzia lub Jury Zawodów może dopuścić przebywanie na płycie (wewnątrz toru) podczas prezentacji oraz podczas przerw technicznych osób zapewniających oprawę artystyczną zawodów oraz uczestniczących w uroczystościach związanych z zawodami,
  - 8) podmiot zarządzający może wyznaczyć przebywanie na płycie (wewnątrz toru) podczas prezentacji oraz podczas przerw technicznych osób zapewniających oprawę artystyczną zawodów oraz uczestniczących w uroczystościach związanych z zawodami,
  - 9) członek zarządu klubu organizatora wyłącznie w sytuacji zaistnienia konieczności podjęcia działań związanych z prawidłową organizacją zawodów lub sprawami bezpieczeństwa zawodów i wyłącznie w trakcie wykonywania tych działań **w przerwach między biegami**.
2. Tylko w czasie do 40 minut przed godziną rozpoczęcia zawodów lub do 10 minut przed początkiem próby toru, jeśli jest przeprowadzana, zezwala się na przebywanie zawodników na torze w przedziale czasowym nie dłuższym niż 10 minut, o ile w tym czasie nie są prowadzone prace związane z przygotowaniem toru. Późniejsze przebywanie zawodników na torze jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest to związane z przebiegiem zawodów.

3. Po upadku zawodnika na tor i przerwaniu biegu, oprócz osób wykonujących swoje obowiązki, wstęp na tor mają osoby przypisane do zawodnika w zgłoszeniu do zawodów oraz: lekarz drużyny, ratownik medyczny drużyny, zamiennie: kierownik drużyny, trener lub menedżer, a także operator kamery przenośnej. Po upadku nie zezwala się na przeprowadzanie wywiadów z zawodnikiem znajdującym się na torze lub na płycie wewnątrz toru.

Art. 59.

1. Na 30 minut przed godziną rozpoczęcia zawodów, przerw w zawodach, podczas zawodów i treningu przed zawodami do momentu zwolnienia motocykli przez sędziego zawodów, w parku maszyn mogą przebywać wyłącznie niżej wymienione osoby:
  - 1) osoby urzędowe i funkcyjne, w liczbie koniecznej do sprawnego przeprowadzenia zawodów,
  - 2) służba porządkowa, w liczbie ustalonej przez organizatora,
  - 3) osoby ekipy TV realizującej przekaz z zawodów, w liczbie uzgodnionej z organizatorem,
  - 4) reporterzy stacji radiowych przeprowadzający transmisję na żywo,
  - 5) osoby reprezentujące podmioty zarządzające na zawodach przez siebie zarządzanych,
  - 6) trenerzy kadry narodowej seniorów i juniorów, menadżer reprezentacji,
  - 7) osoby wchodzące w skład ekipy drużyny w zawodach ligowych w liczbie do trzech na jednego zawodnika plus nie więcej niż 5 osób urzędowych i funkcyjnych wyznaczonych przez podmiot zgłaszający drużynę oraz jeden członek zarządu klubu,
  - 8) osoby wchodzące w skład ekipy zawodnika w zawodach innych niż w pkt 7 w liczbie do trzech na jednego zawodnika w zawodach indywidualnych, a w zawodach drużynowych dodatkowo 2 osoby urzędowe lub funkcyjne wyznaczone przez podmiot zgłaszający drużynę.
2. **Osoby urzędowe i funkcyjne z przypisaną funkcją oraz osoby wchodzące w skład ekipy zawodnika przypisane do zawodnika, o których mowa w ust. 1 pkt 7 i 8 powyżej muszą być wyszczególnione imiennie w zgłoszeniu do zawodów (załącznik nr 5 - DRUKI OBOWIĄZUJĄCE W SPORCIE ŻUŻLOWYM). W skład ekipy zawodnika nie mogą wchodzić członkowie zarządów, rad nadzorczych i komisji rewizyjnych klubów uczestniczących w zawodach.**
3. Dziennikarze i fotoreporterzy:
  - 1) podczas zawodów o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE, dziennikarze i fotoreporterzy muszą opuścić park maszyn na 30 minut przed godziną rozpoczęcia zawodów podaną w zawiadomieniu o zawodach i mogą wejść do parku maszyn po wydaniu przez sędziego / komisarza technicznego zezwolenia na zabranie motocykli z parku maszyn,
  - 2) w zawodach o mistrzostwo Polski i nagrody PZM / SE, podczas prezentacji zabroniony jest wstęp fotoreporterów na tor; należy zezwolić na wstęp fotoreporterów do strefy neutralnej, aby mogli wykonywać zdjęcia zza bandy,

- 3) regulaminy organizacyjne rozgrywek ligowych mogą zawierać inne niż powyższe oraz dodatkowe zalecenia w zakresie zachowania dziennikarzy i fotoreporterów, odpowiednio przed, podczas i po meczach
4. Podczas zawodów, osoby o których mowa w ust. 1 i 3, mogą przebywać w parku maszyn tylko wtedy, gdy są zaopatrzone w identyfikator i opaskę na rękę, wydane przez organizatora zawodów i ważne na te zawody.
5. Niedopuszczalne jest stwarzanie pozorów, iż osoba przebywająca w parku maszyn ma do tego uprawnienia, pomimo braku występowania przesłanek wskazanych w niniejszym ustępie i niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy oznaczanie osób przebywających w parku maszyn.

Art. 60.

1. Podczas zawodów żadna osoba nie ma prawa wstępu do kabiny sędziowskiej bez wyraźnego zezwolenia sędziego, z wyjątkiem: przewodniczącego Jury Zawodów, delegata GKSŻ / SE, obserwatora GKSŻ / SE, komisarza toru, kierownika zawodów, komisarza technicznego, praktykanta sędziowskiego.
2. **Wstęp do pokoju sędziowskiego mają jedynie: sędzia zawodów, komisarz toru, przewodniczący Jury Zawodów, obserwator GKSŻ / SE, delegat GKSŻ / SE, komisarz ds. ochrony środowiska, komisarz techniczny, praktykant sędziowski.**
3. **Oprócz sędziego zawodów, komisarza toru, przewodniczącego Jury Zawodów, obserwatora GKSŻ / SE, delegata GKSŻ / SE, komisarza ds. ochrony środowiska, komisarza technicznego, praktykanta sędziowskiego - w biurze zawodów mogą przebywać jedynie osoby pełniące funkcję w danych zawodach i wyłącznie podczas wykonywania czynności służbowych.**
4. Do pokoju z przeznaczeniem dla posiedzeń Jury Zawodów wstęp mają jedynie osoby uprawnione do uczestniczenia w posiedzeniach Jury Zawodów wymienione w art. 32 oraz osoby funkcyjne powołane na dane zawody przez podmiot zarządzający.

Art. 61.

Zawody indywidualne.

1. W zawodach indywidualnych 20-biegowych startuje 16 zawodników, którzy otrzymują numery startowe od 1 do 16. Każdy zawodnik startuje 5 razy, kolejno z każdym z rywali.
2. Rozkład biegów:

Bieg	Numery i miejsca startowe			
	A czerwony	B niebieski	C biały	D żółty
I	1	2	3	4
II	5	7	6	8
III	10	11	9	12
IV	15	14	16	13
<i>przerwa techniczna</i>				
V	13	1	5	9
VI	14	10	2	6
VII	11	15	7	3
VIII	4	8	12	16
<i>przerwa techniczna</i>				
IX	6	16	1	11
X	12	5	15	2
XI	8	9	3	14
XII	13	4	10	7
<i>przerwa techniczna</i>				
XIII	7	12	14	1
XIV	2	13	8	11
XV	16	3	10	5
XVI	9	6	4	15
<i>przerwa techniczna</i>				
XVII	1	8	15	10
XVIII	9	2	7	16
XIX	3	12	13	6
XX	5	14	11	4

3. Zawody uważa się za rozegrane, jeżeli zakończyło się co najmniej 12 biegów. Kończącą klasyfikację zawodów przeprowadza się biorąc pod uwagę biegi, po których każdy z zawodników ma tę samą liczbę startów.

Art. 62.

Zawody drużynowe 18-to biegowe.

1. Udział biorą dwie drużyny po 6 zawodników, ustawionych w 3 pary stałe oraz po 2 rezerwowych w każdej drużynie.
2. Zawodnicy każdej drużyny otrzymują numery startowe od 1 do 6, rezerwowi - numery 7 i 8. Żaden z zawodników (włącznie z rezerwowymi) nie może wystartować więcej 6 razy.
3. Zawodnicy otrzymują numery startowe i kolory kasków jak niżej:
drużyna gości   - kolor żółty   - nr startowy 1, 3, 5
   - kolor biały   - nr startowy 2, 4, 6
drużyna gospodarzy   - kolor czerwony   - nr startowy 1, 3, 5
   - kolor niebieski   - nr startowy 2, 4, 6
4. Rozkład biegów:

Bieg	Numery i miejsca startowe	
	Goście	Gospodarze
I	1, 2 (A C)	1, 2 (B D)
II	3, 4 (B D)	3, 4 (A C)
III	5, 6 (A C)	5, 6 (B D)
IV	1, 2 (B D)	3, 4 (A C)
V	3, 4 (A C)	5, 6 (B D)
VI	5, 6 (B D)	1, 2 (A C)
VII	1, 2 (A C)	5, 6 (B D)
VIII	3, 4 (B D)	1, 2 (A C)
IX	5, 6 (A C)	3, 4 (B D)
PRZERWA		
X	1, 2 (B D)	1, 2 (A C)
XI	3, 4 (A C)	3, 4 (B D)
XII	5, 6 (B D)	5, 6 (A C)
XIII	1, 2 (A C)	3, 4 (B D)
XIV	3, 4 (B D)	5, 6 (A C)
XV	5, 6 (A C)	1, 2 (B D)
XVI	1, 2 (B D)	5, 6 (A C)
XVII	3, 4 (A C)	1, 2 (B D)
XVIII	5, 6 (B D)	3, 4 (A C)

5. Zawody uważa się za rozegrane, jeżeli zakończyło się co najmniej 9 biegów.

Art. 63.

Zawody sparingowe 15 biegowe (zalecane w sezonie 2018, obowiązuje od sezonu 2019).

1. Udział biorą dwie drużyny po 6 - 7 zawodników, z możliwością dodatkowych zawodników rezerwowych w każdej drużynie. Wykaz dokumentów uprawniających zawodników do startu w zawodach jest zawarty w art. 18.
2. Z numerami 6 i 7 oraz 14 i 15 mogą być zgłoszeni zawodnicy bez względu na wiek i narodowość. Mogą w biegach I-XIII zastąpić innego zawodnika na zasadzie rezerwy zwykłej.
3. Do biegów nominowanych XIV i XV nominują trenerzy bez względu na liczbę zdobytych punktów w biegach I - XIII. Dopuszczalny jest start tego samego zawodnika w obydwu biegach nominowanych.
4. Zawodnicy otrzymują numery startowe i kolory kasków jak niżej:
drużyna gości 1-7 - kolor żółty i biały,
drużyna gospodarzy 9 - 14 - kolor czerwony i niebieski.
5. Rozkład biegów:

© Ekstraliga Żużlowa sp. z o.o.

Bieg	tor A nr start. i kolor (wewnątrz)	tor B nr start. i kolor	tor C nr start. i kolor	tor D nr start. i kolor (zewnątrz)
I	1 Ż	9 C	2 B	10 N
II	15 N	6 Ż	14 C	7 B
III	11 C	3 Ż	12 N	4 B
IV	5 Ż	15 N	7 B	13 C
przerwa techniczna				
V	12 N	1 Ż	11 C	2 B
VI	3 Ż	13 C	4 B	14 N
VII	9 C	5 Ż	10 N	6 B
przerwa techniczna				
VIII	13 C	2 B	15 N	1 Ż
IX	4 B	10 N	3 Ż	9 C
X	7 B	11 C	5 Ż	12 N
przerwa techniczna				
XI	10 N	2 B	13 C	3 Ż
XII	6 B	14 N	1 Ż	11 C
XIII	12 N	4 B	9 C	5 Ż
przerwa techniczna				
XIV	Ż	C	B	N
XV	C	Ż	N	B

6. Możliwa jest modyfikacja tabeli biegów poprzez zmniejszenie liczby biegów lub zmiana liczby przerw technicznych.

Regulamin Zawodów Motocyklowych na Torach Żużlowych

- Możliwe jest przeprowadzenie treningu przed zawodami wg zasad uzgodnionych przez obie drużyny.
- Możliwe są również dodatkowe zasady rozgrywania zawodów uzgodnione na piśmie pomiędzy drużynami i sędzią zawodów.
- Organizator wyznacza: kierownika zawodów, kierownika startu, spikera oraz minimum 2 wirażowych - po 1 na każdym łuku. Nie ma obowiązku wyznaczania innych osób funkcyjnych, np. kierownika parku maszyn, sekretarza zawodów, chronometrażysty, itp.

Art. 64.

Zawody par 10 biegowe (5 par).

- Udział bierze 5 stałych par, oznaczonych numerami: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10 i rezerwowi z numerami (odpowiednio): 11, 12, 13, 14, 15.
- Zasady udziału zawodników rezerwowych regulują przepisy regulaminu zawodów.
- Rozkład biegów:

Bieg	Numery i miejsca startowe			
	A	B	C	D
I	1 c	3 b	2 n	4 ż
II	5 c	7 b	6 n	8 ż
III	9 c	1 b	10 n	2 ż
IV	3 c	5 b	4 n	6 ż
V	7 c	9 b	8 n	10 ż
VI	5 c	1 b	6 n	2 ż
VII	7 c	3 b	8 n	4 ż
VIII	9 c	5 b	10 n	6 ż
IX	1 c	7 b	2 n	8 ż
X	3 c	9 b	4 n	10 ż

- Zawody uważa się za rozegrane, jeżeli zakończyło się co najmniej 5 biegów. Końcową klasyfikację przeprowadza się wtedy biorąc pod uwagę wyniki 5 biegów.

Art. 65.

Zawody par 15 biegowe (6 par).

1. Udział bierze 6 stałych par, oznaczonych numerami: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12 i rezerwowi z numerami (odpowiednio): 13,14,15,16,17,18.
2. Zasady udziału zawodników rezerwowych regulują przepisy regulaminu zawodów.
3. Rozkład biegów:

Bieg	Numery i miejsca startowe			
	A	B	C	D
I	1 c	3 b	2 n	4 ż
II	5 c	7 b	6 n	8 ż
III	11 c	9 b	12 n	10 ż
IV	7 c	1 b	8 n	2 ż
V	9 c	5 b	10 n	6 ż
VI	3 c	11 b	4 n	12 ż
VII	1 c	5 b	2 n	6 ż
VIII	11 c	7 b	12 n	8 ż
IX	9 c	3 b	10 n	4 ż
X	5 c	11 b	6 n	12 ż
XI	1 c	9 b	2 n	10 ż
XII	3 c	7 b	4 n	8 ż
XIII	11 c	1 b	12 n	2 ż
XIV	7 c	9 b	8 n	10 ż
XV	5 c	3 b	6 n	4 ż

4. Zawody uważa się za rozegrane, jeżeli zakończyło się co najmniej 9 biegów. Końcową klasyfikację przeprowadza się biorąc pod uwagę wyniki: 9 biegów, jeżeli zakończyło się mniej niż 12 biegów; 12 jeżeli zakończyło się mniej niż 15 biegów.

Art. 66.

Zawody par 21 biegowe (7 par).

1. Udział bierze 7 stałych par, oznaczonych numerami: 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12, 13-14 i rezerwowi z numerami (odpowiednio): 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21.
2. Zasady udziału zawodników rezerwowych regulują przepisy regulaminu zawodów.
3. Rozkład biegów:

Bieg	Numery i miejsca startowe			
	A	B	C	D
I	1 c	3 b	2 n	4 ż
II	5 c	7 b	6 n	8 ż
III	9 c	11 b	10 n	12 ż
IV	13 c	1 b	14 n	2 ż
V	3 c	5 b	4 n	6 ż
VI	7 c	9 b	8 n	10 ż
VII	13 c	11 b	14 n	12 ż
VIII	1 c	5 b	2 n	6 ż
IX	7 c	3 b	8 n	4 ż
X	9 c	13 b	10 n	14 ż
XI	11 c	1 b	12 n	2 ż
XII	3 c	9 b	4 n	10 ż
XIII	5 c	11 b	6 n	12 ż
XIV	13 c	7 b	14 n	8 ż
XV	1 c	9 b	2 n	10 ż
XVI	11 c	3 b	12 n	4 ż
XVII	5 c	13 b	6 n	14 ż
XVIII	7 c	1 b	8 n	2 ż
XIX	3 c	13 b	4 n	14 ż
XX	9 c	5 b	10 n	6 ż
XXI	11 c	7 b	12 n	8 ż

4. Zawody uważa się za rozegrane, jeżeli zakończyło się co najmniej 14 biegów. Końcową klasyfikację przeprowadza się biorąc pod uwagę wyniki 14 biegów, jeżeli zakończyło się mniej niż 21 biegów.

Art. 67.

Czwórmeccz.

1. Udział biorą 4 drużyny, składające się z czterech zawodników i jednego rezerwowego; drużyny otrzymują numery: 1-4 (kask czerwony), 5-8 (kask niebieski), 9-12 (kask biały), 13-16 (kask żółty); rezerwowi otrzymują odpowiednio numery: 17,18, 19, 20.
2. Rozkład biegów:

Bieg	Numery i miejsca startowe			
	A	B	C	D
I	12	5	4	14
II	6	3	13	11
III	2	9	8	15
IV	7	1	16	10
<i>przerwa techniczna</i>				
V	9	16	6	4
VI	3	10	15	5
VII	13	12	7	2
VIII	11	14	1	8
<i>przerwa techniczna</i>				
IX	8	4	10	13
X	14	7	9	3
XI	5	11	2	16
XII	15	6	12	1
<i>przerwa techniczna</i>				
XIII	16	8	3	12
XIV	4	15	11	7
XV	10	2	14	6
XVI	1	13	5	9
<i>przerwa techniczna</i>				
XVII	C	N	B	Ż
XVIII	N	B	Ż	C
XIX	B	Ż	C	N
XX	Ż	C	N	B

3. Po rozegraniu 16-tu biegów zgodnie z powyższą tabelą, przeprowadza się klasyfikację zawodników w drużynach wg liczby zdobytych punktów, w celu zakwalifikowania ich do dalszych czterech biegów. Zawodnik rezerwy pozostaje rezerwowym przez całe zawody.
4. Każdy zawodnik, w tym rezerwy, może wystartować najwyżej 5 razy, przy czym najwyżej 4 razy w biegach I - XVI.

5. W biegach XVII XX startują:
bieg XVII zawodnicy sklasyfikowani w drużynach na miejscu 4
bieg XVIII zawodnicy sklasyfikowani w drużynach na miejscu 3
bieg XIX zawodnicy sklasyfikowani w drużynach na miejscu 2
bieg XX zawodnicy sklasyfikowani w drużynach na miejscu 1
  - 1) przy równej liczbie punktów, o miejscu w klasyfikacji decyduje kierownik drużyny,
  - 2) klasyfikacji, o której mowa powyżej, nie podlegają zawodnicy rezerwowi.
6. Klasyfikację końcową w zawodach ustala się, sumując punkty zdobyte przez drużyny w biegu od I do XX.
7. Zawody uważa się za rozegrane, jeżeli zakończyło się co najmniej 10 biegów.

Rozdział 6 Start i bieg

Art. 68.

Przy wyjeździe na start obowiązuje następująca procedura:

- 1) na sygnał sędziego zawodów (zielone światło w parku maszyn), kierownik parku maszyn zarządza natychmiastowy wyjazd zawodników biorących udział w danym biegu,
- 2) zawodnicy wyjeżdżają z parku maszyn i jadą po torze bezpośrednio do miejsca startu, przestrzegając kierunku jazdy, jak w art. 75,
- 3) **po zapaleniu zielonego światła w parku maszyn (pkt 1 powyżej), sędzia podaje sygnał ostrzegawczy (sygnał 2 minut: włączenie migających bursztynowych lamp wraz z zegarem i sygnał dźwiękowy),**
- 4) od chwili podanego sygnału ostrzegawczego zawodnicy mają 2 minuty czasu na wyjazd z parku maszyn i ustawienie się na polu startowym,
- 5) po upływie 2 minut sędzia zawodów podaje drugi sygnał dźwiękowy, a zawodnik, który nie jest ustawiony na swym miejscu startowym i nie jest gotowy do startu, zostaje wykluczony z biegu,
- 6) w zawodach, których regulamin zezwala na start zawodnika rezerwowego, za zawodnika wykluczonego zgodnie z pkt 5 powyżej, procedura z pkt 1 - 5 powyżej jest powtarzana,
- 7) w zawodach, których regulamin nie zezwala na start zawodnika rezerwowego za zawodnika wykluczonego zgodnie z pkt 5 powyżej, rozpoczyna się procedura startowa według art. 69,
- 8) początek i koniec 2 minut określa sędzia zawodów.

Art. 69.

Podczas startu obowiązuje następująca procedura:

- 1) na polu startowym, tyłem do taśm maszyny startowej i bezpośrednio przy nich, w połowie szerokości toru, między miejscami startowymi B i C, stoi kierownik startu,
- 2) zawodnicy - **pod nadzorem kierownika startu** - zajmują na polu startowym miejsca ustalone rozkładem biegów, ustawiając się wg następujących zasad:
  - a) równoległe do wewnętrznej krawędzi toru,
  - b) przednie koło motocykla w odległości nie większej niż 10 cm od taśm maszyny startowej,
  - c) żadna część motocykla i ciała zawodnika nie przekraczają linii zewnętrznych, wyznaczających miejsce startowe,
- 3) osoby naprowadzające zawodników na właściwe miejsca startowe opuszczają tor,
- 4) po stwierdzeniu, że zawodnicy stoją na właściwych miejscach, **kierownik startu podnosi ramiona w bok**, następnie energicznie opuszcza je wzdłuż ciała i natychmiast opuszcza pole startowe, przechodząc do tyłu między zawodnikami; w tym momencie sędzia zawodów, gdy uzna, że zawodnicy są ustawieni prawidłowo i ich motocykle stoją dwoma kołami w kontakcie z torem, zapala zielone światło startowe sygnalizujące zawodnikom przygotowanie się do startu,
- 5) gdy zawodnicy są gotowi do startu, sędzia zawodów zwalnia taśmy maszyny startowej i następuje właściwy start do biegu.

Art. 70.

1. W przypadku uszkodzenia maszyny startowej, sygnałem startu jest zgłoszenie przez sędziego zielonego światła startowego. W razie braku prądu, sygnał startu podaje kierownik startu przez opuszczenie chorągiewki startowej trzymanej poziomo.
2. Jeżeli w wyniku wadliwego działania maszyny startowej lub z jakichkolwiek innych przyczyn sędzia zawodów uzna, że start nie był prawidłowy lub też nie może być przeprowadzony prawidłowo, wówczas natychmiast przerwie bieg, zawodnicy powrócą na swoje pola startowe i procedura startowa zostanie powtórzona.

Art. 71.

Wykluczenia i ostrzeżenia w związku z procedurą startową.

1. Sędzia zawodów powinien natychmiast wykluczyć zawodnika, który przed zapaleniem zielonego światła startowego podgrzewa tylną oponę; zalicza się do tego kręcenie tylnym kołem, gdy jest ono w kontakcie z torem lub innym podłożem bądź przedmiotem, z wyjątkiem startów próbnych.
2. Sędzia zawodów ma prawo wykluczyć z biegu zawodnika, którego zachowanie na starcie zagraża bezpieczeństwu osób znajdujących się na polu startowym; wykluczenie to powinno nastąpić przed zwolnieniem taśm maszyny startowej bądź najpóźniej w czasie pierwszego okrążenia toru.

3. Jeżeli zawodnik dotknie motocyklem taśmy maszyny startowej po zapaleniu zielonego światła startowego, sędzia przerywa bieg i wyklucza tego zawodnika z biegu, przy czym:
    - w przypadku, gdy ww. sytuacja dotyczy więcej niż jednego zawodnika, wykluczony jest ten, który dotknął motocyklem taśmy maszyny startowej jako pierwszy,
    - **wykluczony zawodnik otrzymuje ostrzeżenie, o którym mowa w ust. 5 poniżej.**
  4. Jeżeli w czasie po zapaleniu zielonego światła startowego do zwolnienia taśm maszyny startowej motocykl zawodnika nie stoi bez ruchu dwoma kołami w kontakcie z torem, uznaje się, że zawodnik ten utrudnia prawidłowe przeprowadzenie startu.
  5. Zawodnik, który utrudnia prawidłowe przeprowadzenie startu otrzymuje od sędziego ostrzeżenie za utrudnianie startu.
  6. Jeżeli zdaniem sędziego zawodnik, który utrudnia prawidłowe przeprowadzenie startu osiąga z tego tytułu przewagę na starcie nad innymi zawodnikami, sędzia przerywa bieg, zawodnik otrzymuje ostrzeżenie zgodnie z ust. 5 powyżej, następnie bieg jest powtarzany w pełnej obsadzie lub mają zastosowanie przepisy ust. 9 poniżej.
  7. Jeżeli zdaniem sędziego zawodnik, który utrudnia prawidłowe przeprowadzenie startu nie osiąga z tego tytułu przewagi na starcie nad innymi zawodnikami, zawodnik otrzymuje ostrzeżenie zgodnie z ust. 5 powyżej, przy czym:
    - a) jeżeli jest to drugie lub kolejne ostrzeżenie w danych zawodach dla tego zawodnika, sędzia przerywa bieg i mają zastosowanie przepisy ust. 9 poniżej,
    - b) jeżeli jest to pierwsze ostrzeżenie w danych zawodach dla tego zawodnika, bieg jest kontynuowany, a zawodnik otrzymuje ostrzeżenie przed następnym wyjazdem zawodników do biegu.
  8. Jeżeli podczas startu do biegu wystąpił przypadek, o którym mowa w ust. 4 powyżej i bieg został przerwany z innej przyczyny niż w ust. 3 i 6 powyżej, sędzia udziela ostrzeżenie zgodnie z ust. 5 powyżej po przerwaniu biegu nawet wówczas, gdy zawodnik, który utrudniał prawidłowe przeprowadzenie startu został wykluczony z biegu powtórnego.
  9. Jeżeli zawodnik po raz drugi i kolejny w danych zawodach utrudnia prawidłowe przeprowadzenie startu, sędzia wyklucza zawodnika z biegu.
  10. Udzielenie ostrzeżenia za utrudnianie startu jest sygnalizowane zawodnikowi:
    - a) po przerwaniu biegu - okazaniem przez osobę wykonującą funkcję w obrębie pola startowego tablicy z napisem „ostrzeżenie / warning” przed powtórnym biegiem, **jeżeli zawodnik bierze w nim udział,**
    - b) w każdym innym przypadku niż w pkt a powyżej - w parku maszyn telefonicznie przez sędziego zawodów najpóźniej przed wyjazdem do kolejnego biegu danego zawodnika.
- Regulaminowe organizacyjne rozgrywek mogą określać inny od powyższych sposób sygnalizacji ostrzeżeń.**

- 11. Zawodnik, który był ustawiony na swoim polu startowym w chwili zapalenia zielonego światła startowego i którego motocykla w momencie zwolnienia taśm maszyny startowej nie porusza pracujący silnik, jest wykluczony z biegu.**

Art. 72.

Zawodnicy muszą przygotować się do biegu zgodnie z programem zawodów, przed wyjazdem do biegu ustawić się na swoim miejscu w polu ustawienia zawodników i na wezwanie natychmiast wyjechać na start. Obowiązek ustawiania się w polu ustawień nie dotyczy zawodników startujących bieg po biegu oraz w przypadku powtórzenia biegu.

Art. 73.

1. W czasie między wyjazdem z parku maszyn a sygnałem upływu 2 minut dozwolona jest zmiana motocykla.
2. Zawodnik, który ma prawo do udziału w biegu powtórzonym, może zmienić motocykl.

Art. 74.

1. Początek biegu następuje z chwilą włączenia przez sędziego zielonego światła startowego.
2. Pomiar czasu rozpoczyna się z chwilą podniesienia taśm maszyny startowej.
3. Czas biegu mierzony jest do momentu przekroczenia linii mety przez pierwszego zawodnika.
4. Bieg jest zakończony w chwili przekroczenia linii mety przez ostatniego zawodnika biorącego udział w biegu.

Art. 75.

Kierunek jazdy w biegu jest przeciwny do ruchu wskazówek zegara.

Art. 76.

1. Żadna osoba poza sędzią zawodów nie ma prawa przerwania biegu.
2. Sędzia **przerzywa bieg** w wypadku, gdy jego kontynuowanie mogłoby narazić na niebezpieczeństwo zdrowie, życie lub mienie zawodników, kibiców, osób urzędowych lub funkcyjnych oraz innych osób. **Może to nastąpić nawet w przypadku, gdy co najmniej jeden z zawodników ukończył bieg.**
3. **Jeżeli bieg zostanie przerwany ze względu na jakiegokolwiek zdarzenie na ostatnim okrążeniu, bieg nie jest powtarzany** i mają zastosowanie przepisy art. 92. W każdym innym przypadku przerwany bieg musi być powtórzony, chyba, że zawody zostaną zakończone po przerwaniu biegu.
4. Jeżeli przyczyną przerwania biegu nie jest zawodnik, prawo do startu w biegu powtórzonym mają zawodnicy, którzy uczestniczyli w biegu w chwili jego przerwania. Wszelkie decyzje sędziego dotyczące biegu, który jest powtarzany pozostają w mocy.

Art. 77.

1. Jeżeli co najmniej jeden zawodnik przekroczy linię mety, bieg nie może być powtórzony, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 poniżej.
2. W przypadku stwierdzenia przez sędziego wadliwego działania maszyny startowej podczas startu do biegu, sędzia może do czasu rozpoczęcia następnego biegu zarządzić powtórzenie biegu nawet po jego zakończeniu.
3. W powtórzonym biegu w trybie ust. 2 powyżej nie mogą wziąć udziału zawodnicy, którzy tego biegu nie ukończyli. Wszelkie decyzje sędziego dotyczące biegu, który jest powtarzany pozostają w mocy.

Art. 78.

1. Przerwa pomiędzy zakończeniem jednego biegu a zapaleniem przez sędziego zielonego światła w parku maszyn nie powinna być dłuższa niż 3 minuty, powiększona o:
  - 1) 2 lub 4 minuty, jeżeli zawodnik ma występować - odpowiednio - w dwóch lub trzech kolejno po sobie następujących biegach,
  - 2) przerwę na decyzje lekarza po upadkach zawodników, wg przepisów ust. 5 poniżej.
2. W przypadku wystąpienia jednocześnie dwóch lub więcej dodatkowych przerw, o których mowa w ust. 1 powyżej, czasu tych przerw nie sumuje się - do 3 minut dolicza się wtedy czas najdłuższej z ww. przerw.
3. Regulaminy rozgrywek o mistrzostwo Polski i nagrody PZM mogą zezwalać na inne przerwy w zawodach. Przepisy ust. 1 i 2 powyżej nie są wtedy stosowane.
4. Przerwy, o których mowa w ust. 1 - 3 powyżej nie zawierają czasu 2 minut określonego w art. 68.
5. Każdy zawodnik po upadku powinien być zbadany przez lekarza:
  - 1) lekarz wydaje pisemne decyzje o zdolności bądź niezdolności zawodników do udziału w biegu powtórzonym lub kontynuowania udziału w zawodach,
  - 2) czas, w jakim lekarz musi wydać decyzje, o których mowa w pkt 1 powyżej, nie może być dłuższy niż 5 minut, licząc od momentu przerwania biegu, niezależnie od liczby zawodników, których te decyzje dotyczą.

Art. 79.

1. Sygnały dla zawodników podawane są kolorowymi światłami lub chorągiewkami.
2. Znaczenie sygnałów jest następujące:
  - 1) zielone światło lub chorągiewka biało-czerwona (ew. szachownica): start,
  - 2) czerwone światła migające (światła „STOP”) i sygnał dźwiękowy i / lub chorągiewka czerwona: przerwanie biegu - **zatrzymać się**,
  - 3) migająca bursztynowa lampa i sygnał dźwiękowy: początek czasu 2 minut,
  - 4) tarcza z symbolem 3: koniec pierwszego okrążenia,
  - 5) tarcza z symbolem 2: koniec drugiego okrążenia,
  - 6) żółta chorągiewka z czarnymi przekątnymi: początek ostatniego okrążenia,
  - 7) chorągiewka w biało - czarną szachownicę: meta,

- 8) czarna chorągiewka i/lub światło w kolorze kasku zawodnika albo czarna chorągiewka razem z okrągłą tarczą w kolorze kasku zawodnika: wykluczenie zawodnika.
- 9) **tablica z napisem „ostrzeżenie / warning”:** ostrzeżenie za utrudnianie startu.
3. Sygnały przerwania biegu oraz wykluczenia zawodnika mogą być podawane tylko przez sędziego zawodów.
4. Sygnały wykluczenia z biegu powtarza kierownik startu, natomiast sygnały przerwania biegu powtarzają kierownik startu i wirażowi. Dodatkowo, w przypadku wykluczeń mają zastosowanie przepisy art. 88 ust. 14.

Art. 80.

W każdym zawodach, bieg, którego stawką są punkty wliczane do jakiegokolwiek klasyfikacji, musi być rozegrany, jeżeli do tego biegu ma wystartować co najmniej 1 zawodnik.

Art. 81.

Zawodnik nie może startować w więcej niż trzech kolejno następujących po sobie biegach.

Art. 82.

1. **Zawodnik, którego motocykla w chwili przerwania biegu nie porusza pracujący silnik, uważany jest za wycofanego z powodu defektu motocykla. Powyższy przepis nie dotyczy zawodników biorących udział w zdarzeniu, które jest powodem przerwania biegu.**
2. **Zawodnik, który wycofał się z powodu defektu motocykla, nie uczestniczył w biegu w chwili przerwania albo był wykluczony z biegu, nie może uczestniczyć w biegu powtórzonym.**
3. Zawodnik, który został w biegu zastąpiony innym zawodnikiem, nie może wystartować w biegu powtórzonym ani w swoje miejsce, ani w miejsce innego zawodnika.

Art. 83.

1. Zawodnik, który w wyniku jazdy innego zawodnika upadł lub utracił zajmowaną pozycję w biegu ma prawo udziału w biegu powtórzonym.
2. Zawodnik, który nie został wykluczony z biegu, lecz uległ kontuzji, do której przyczynił się zawodnik wykluczony z biegu, może być w biegu powtórzonym zastąpiony przez zawodnika rezerwowego lub innego, stosownie do regulaminu zawodów.
3. Zawodnik, który ze względu na bezpieczeństwo umyślnie "położył" motocykl lub zjechał z toru ma prawo udziału w biegu powtórzonym. Jeśli uległ przy tym kontuzji, może być w biegu powtórzonym zastąpiony przez zawodnika rezerwowego lub innego, stosownie do regulaminu zawodów.

4. Jeżeli w powtórzonym biegu zawodnik jest zastępowany przez innego zawodnika, wówczas zastępstwo odnosi się do zawodnika, który powinien wziąć udział w biegu stosownie do tabeli biegów danych zawodów nawet wtedy, gdy był on zastąpiony w biegu po raz pierwszy przerwany. Przepis ten ma zastosowanie zawsze, niezależnie od tego, ile razy bieg jest powtarzany.

Art. 84.

1. Zgłoszenie zmiany w obsadzie biegu oraz zmiana zawodników dozwolona jest do czasu przekazania przez sędziego zawodów zgody kierownikowi parku maszyn na wyjazd zawodników do biegu (zapalenie zielonego światła w parku maszyn).
2. Jeżeli zmiana nie zostanie zgłoszona sędziemu w czasie, o jakim mowa w ust. 1 powyżej, wówczas:
  - 1) osoba, której obowiązkiem było zgłoszenie zmiany będzie ukarana wg przepisów dyscyplinarnych obowiązujących w sporcie żużlowym,
  - 2) żaden zawodnik nie może być wykluczony, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 90.

Art. 85.

1. Regulamin rozgrywek oraz regulamin uzupełniający zawodów mogą określać konieczność rozegrania biegów dodatkowych.
2. Bieg dodatkowy, który rozstrzyga o zajętych przez zawodnika lub drużynę miejscu w zawodach nie musi być rozgrywany, jeśli do tego biegu miały wystartować tylko jeden zawodnik. Uznaje się, że jest on zwycięzcą biegu. Powyższe dotyczy także przypadku, gdy bieg dodatkowy jest powtarzany.
3. Jeżeli w biegu dodatkowym, który rozstrzyga o zajętych przez zawodnika lub drużynę miejscu w zawodach, żaden z zawodników nie ukończy biegu, kolejność zajętych miejsc przez uczestników tego biegu rozstrzyga się według przejechanego dystansu biegu.
4. W biegu dodatkowym, pole startowe jest dzielone na tyle równych części, ilu zawodników bierze w nim udział.
5. W biegu dodatkowym kolory kasków zawodników są następujące:
  - a) z udziałem 2 zawodników: czerwony (pole A) i niebieski (pole B), z tym zastrzeżeniem, że w zawodach ligowych w kasku koloru czerwonego startuje zawodnik drużyny gospodarza, w kasku koloru żółtego startuje zawodnik drużyny gościa, a pola startowe są losowane,
  - b) z udziałem 3 zawodników: czerwony (pole A), niebieski (pole B) i biały (pole C),
  - c) z udziałem 4 zawodników: czerwony (pole A), niebieski (pole B), biały (pole C) i żółty (pole D).
6. Przed biegiem dodatkowym zawodnicy losują miejsca startowe przy udziale sędziego.

Art. 86.

Zawodnik po upadku w czasie jazdy ma prawo do kontynuowania biegu i klasyfikacji na ogólnych zasadach, niezależnie od tego, czy w czasie upadku stracił kontakt z motocyklem czy też nie.

Art. 87.

1. Jakikolwiek kontakt z zawodnikiem lub motocyklem podczas trwania biegu, bez względu na to, czy jest rzeczywiście pomocą, czy też nie, powinien być uważany za obcą pomoc.
2. Jeżeli w czasie biegu zawodnik otrzyma obcą pomoc, o której mowa w ust. 1 powyżej, włączając w to usunięcie zawodnika lub jego motocykla albo podniesienie ze względów bezpieczeństwa:
  - 1) sędzia zawodów wyklucza zawodnika,
  - 2) sędzia zawodów powinien zgłosić do podmiotu zarządzającego, jako winną działania na niekorzyść sportu każdą osobę, która bez istotnej przyczyny udzieliła zawodnikowi obcej pomocy.

Art. 88.

1. Sędzia zawodów natychmiast wykluczy z biegu lub biegów zawodnika, który swoją niesportową albo niebezpieczną jazdą powoduje zagrożenie dla innego zawodnika. Jeżeli taka jazda spowoduje upadek innego zawodnika, utratę zajmowanej przez niego pozycji w biegu, sędzia przerywa bieg. Takie wykluczenie jest równoznaczne z ukaraniem zawodnika „żółtą kartką”.
2. Sędzia wykluczy z biegu lub biegów każdego zawodnika, który w czasie trwania biegu zachowuje się lub postępuje nieodpowiednio, nieuczciwie bądź niesportowo. Takie wykluczenie jest równoznaczne z ukaraniem zawodnika „żółtą kartką”.
3. Sędzia może ukarać zawodnika „żółtą kartką” bez wykluczenia z biegu w każdym przypadku, gdy zawodnik zachowuje się lub postępuje naganie lub niesportowo.
4. W przypadku szczególnie nagannej niesportowej lub niebezpiecznej jazdy zawodnika oraz w przypadku szczególnie naganego zachowania się lub postępowania zawodnika, sędzia wykluczy zawodnika do końca zawodów, przy czym, jeżeli to zachowanie lub postępowanie ma miejsce w czasie innym niż podczas trwania biegu, wykluczenie do końca zawodów jest skuteczne od momentu decyzji sędziego i nie oznacza wykluczenia z zakończonego biegu. W każdym przypadku, o którym mowa powyżej, wykluczenie jest równoznaczne z ukaraniem zawodnika „czerwoną kartką”.
5. Jeżeli w wyniku zdarzenia, które nastąpiło po rozpoczęciu przez pierwszego zawodnika trzeciego okrążenia sędzia uzna, że zawodnik upadł umyślnie / taktycznie i nie opuszcza toru by celowo doprowadzić do przerwania biegu, sędzia przerywa bieg, wyklucza zawodnika i orzeka kolejność zawodników w biegu zgodnie z pozycjami, jakie zajmowali w chwili zdarzenia z pominięciem zawodnika wykluczonego. Wykluczenie, o którym mowa powyżej jest równoznaczne z karą „czerwonej kartki”.

6. Drugie ukaranie w zawodach zawodnika „żółtą kartką” jest równoznaczne z karą „czerwonej kartki”, co oznacza wykluczenie zawodnika do końca zawodów.
7. W przypadku ukarania zawodnika „czerwoną kartką” mają zastosowanie przepisy art. 55 ust. 3.
8. „Żółte kartki” są w roku kalendarzowym sumowane od zera w rejestrze określonym w ust. 10 - 11 poniżej.
9. „Czerwone kartki” nie podlegają sumowaniu ani usunięciu wpisu w rejestrze. Konsekwencje okazania zawodnikowi „czerwonej kartki” określone są w art. 97.
10. Zawodnik, który będzie miał w rejestrze 4 „żółte kartki” podlega przepisom art. 97.
11. Rejestr „żółtych kartek” prowadzi GKSŻ.
12. SE jest zobowiązana do natychmiastowego informowania GKSŻ o „kartkach” zawodników w zawodach, w których SE jest podmiotem zarządzającym.
13. GKSŻ jest zobowiązana do natychmiastowego informowania SE o „kartkach” zawodników klubów Ekstraligi w zawodach, w których GKSŻ jest podmiotem zarządzającym.
14. Fakt ukarania zawodnika przez sędziego zawodów „żółtą” lub „czerwoną kartką” sygnalizuje na polecenie sędziego kierownik startu w następujący sposób:
  - „żółta kartka” - kierownik startu okazuje żółtą chorągiewkę z czarnymi przekątnymi i okrągłą tarczę (art. 79) w kolorze kasku ukaranego zawodnika,
  - „czerwona kartka” - kierownik startu okazuje czerwoną chorągiewkę i okrągłą tarczę (art. 79) w kolorze kasku ukaranego zawodnika.Jeżeli zawodnik jest ukarany drugą „żółtą kartką”, kierownik startu najpierw sygnalizuje karę „żółtej kartki”, a następnie karę „czerwonej kartki”.
W każdym przypadku kara jest oznajmiana przez spikera.
15. Kara „żółtej kartki” i „czerwonej kartki” jest równoznaczna z jednoczesną karą pieniężną dla zawodnika. **Wysokość kar wyszczególniona jest w postanowieniach na dany rok.**
16. Przepisy niniejszego artykułu mają zastosowanie we wszystkich zawodach rozgrywanych na terenie RP (z wyjątkiem zawodów FIM i FIM Europe) i w zawodach ligowych rozgrywanych za granicą, nawet wówczas, gdy nie rozegrano wszystkich określonych regulaminem biegów, przez co zawody będą powtórzone.

Art. 89.

1. Zawodnik, który stosownie do regulaminu danych zawodów wystartuje z niewłaściwego pola startowego lub w kasku niewłaściwego koloru, zostanie wykluczony z biegu,
2. Sędzia wykluczy podczas trwania biegu lub **po zakończeniu** albo przerwaniu biegu zawodnika, który w chwili zwolnienia taśm maszyny startowej nie miał na kombinezonie plastronu zgodnego z przepisami art. 16 lub miał niewłaściwy numer startowy. Takie wykluczenie będzie przypisane zawodnikowi, który zgodnie z rozkładem biegów lub zgłoszoną zmianą bądź obsadą powinien jechać w danym biegu w tym kolorze kasku, w którym jechał zawodnik bez plastronu.

3. Sędzia winien wykluczyć zawodnika, jeżeli:
  - 1) podczas trwania biegu układ wydechowy motocykla zawodnika rozmontuje się tak, że spaliny nie przechodzą przez zamknięty układ,
  - 2) w motocyklu zawodnika nie jest zamontowany deflektor **lub kompletny deflektor odpadnie od motocykla podczas biegu.**Decyzja o wykluczeniu w obu powyższych przypadkach może zostać podjęta także po przerwaniu lub zakończeniu biegu w czasie do zapalenia zielonego światła w parku maszyn przed powtórzonym lub następnym biegiem, a w przypadku ostatniego biegu - do upływu czasu na składanie protestów.
4. Sędzia wykluczy zawodnika, którego motocykl przekroczy obydwooma kołami wewnętrzną krawędź toru, chyba że nastąpiło to dla bezpieczeństwa zawodników lub z działania innego zawodnika, przy czym:
  - 1) sędzia może wykluczyć zawodnika podczas trwania biegu,
  - 2) sędzia może wykluczyć zawodnika po zakończeniu biegu w czasie do zapalenia zielonego światła w parku maszyn przed następnym biegiem, a w przypadku ostatniego biegu - do upływu czasu na składanie protestów.
5. Sędzia wykluczy zawodnika podczas trwania biegu, jeżeli zawodnik ten został wyprzedzony przez co najmniej jednego z pozostałych uczestników biegu o pełne okrążenie toru.

Art. 90.

1. Sędzia wykluczy zawodnika, jeżeli regulamin zawodów nie zezwalał zawodnikowi na udział w danym biegu.
2. Jeżeli po zakończeniu biegu stwierdzono, że zawodnik biorący w nim udział nie powinien w nim uczestniczyć stosownie do regulaminu zawodów, sędzia wykluczy tego zawodnika z zastosowaniem przepisów art. 96.

Art. 91.

1. Jeżeli na pierwszym łuku po starcie dojdzie do kolizji lub innego zajścia pomiędzy zawodnikami, a sędzia nie może jednoznacznie ustalić winnego tej kolizji / zajścia, może podjąć decyzję powtórzenia biegu w pełnym składzie. W tym przypadku, żaden z zawodników nie może być zastąpiony **w biegu powtórzonym.**
2. Jeżeli nastąpił upadek zawodnika, a sędzia zawodów uzna, że kontynuowanie biegu mogłoby narazić na niebezpieczeństwo uczestników biegu, bieg zostanie przerwany, a zawodnik, który upadł będzie wykluczony. Wykluczenie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym nie dotyczy przypadków z ust. 1 powyżej oraz art. 83 ust. 3.
3. Jeśli w wyniku upadku zawodnika lub jego jazdy, defektu jego motocykla czy zatrzymania się na torze którykolwiek z pozostałych zawodników upadł lub miał wyraźnie utrudnioną prawidłową jazdę co spowodowało utratę zajmowanej przez niego pozycji, sędzia przerwie bieg i wykluczy tego zawodnika, z zastrzeżeniem przepisów art. 92.

4. Jeżeli zawodnik spowodował upadek innego zawodnika lub zawodników w sposób nie będący w opinii sędziego niebezpieczną / niesportową jazdą jak w art. 88, sędzia zawodów przerwie bieg i wykluczy tego zawodnika, z zastrzeżeniem. przepisów art. 92.
5. Zawodnik, który z jakiegokolwiek powodu nie wyszczególnionego w przepisach niniejszego regulaminu był przyczyną przerwania biegu, powinien być wykluczony bez prawa zastąpienia innym zawodnikiem.

Art. 92.

1. Pomimo ukończenia biegu przez co najmniej jednego zawodnika, sędzia ma prawo zasygnalizować przerwanie biegu, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa.
2. W przypadku przerwania biegu po zdarzeniu na ostatnim okrążeniu, sędzia wyklucza winnego zawodnika stosując odpowiednie przepisy dotyczące wykluczeń i ustala kolejność na mecie pozostałych zawodników uczestniczących w biegu w chwili zdarzenia w sposób określony w ust. 4 poniżej, z uwzględnieniem przepisów art. 82 ust. 1.
3. Jeżeli podczas ostatniego okrążenia biegu ma miejsce zdarzenie polegające na niezawinionej utracie zajmowanej pozycji przez któregokolwiek zawodnika, o ile powodem utraty pozycji nie jest defekt motocykla i bieg nie jest przerwany, sędzia wyklucza winnego zawodnika stosując odpowiednie przepisy dotyczące wykluczeń i ustala kolejność na mecie pozostałych zawodników uczestniczących w biegu w chwili zdarzenia w sposób określony w ust. 4 poniżej, z uwzględnieniem przepisów jak dla biegu przerwane w art. 82 ust. 1.
4. Sposób ustalania kolejności zawodników na mecie w przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 3 powyżej:
  - 1) jeżeli co najmniej jeden z zawodników ukończył bieg przed zdarzeniem - zgodnie z porządkiem przekroczenia linii mety, a zawodnikom, którzy nie ukończyli biegu - zgodnie z pozycjami, jakie zajmowali w chwili zdarzenia,
  - 2) jeśli żaden z zawodników nie ukończył biegu przed zdarzeniem - zgodnie z pozycjami, jakie zajmowali w chwili zdarzenia.

Art. 93.

1. Zawodnik, który został wykluczony przed rozpoczęciem biegu lub po przerwaniu biegu, musi natychmiast opuścić tor, udając się ze swoim motocyklem do parku maszyn.
2. Zawodnik, który został wykluczony podczas biegu lub wskutek defektu, gdy nie ma możliwości kontynuowania biegu, musi natychmiast wraz z motocyklem opuścić tor, przemieszczając się do wnętrza toru.
3. Zawodnik, który po upadku w trakcie biegu samodzielnie wraz z motocyklem opuszcza tor, powinien przemieścić się do wnętrza toru.
4. W każdym przypadku o którym mowa w ust 2 i 3, pozostawienie motocykla na torze jest zabronione.

Art. 94.

1. **Jeżeli bieg będzie zatrzymany przez okazanie chorągiewki sygnalizującej metę nim prowadzący zawodnik ukończy cztery okrążenia, uważa się, że bieg został przerwany i mają zastosowanie przepisy art. 76 ust. 4.**
2. Jeżeli chorągiewka mety nie będzie okazana po ukończeniu czterech okrążeń, przyjmuje się wówczas, że została ona okazana i ustala się wyniki biegu wg kolejności na mecie po faktycznych czterech okrążeniach.

Art. 95.

Zawodnik jest wykluczony z biegu, jeżeli nie przekroczył linii mety w czasie 3 minut od podniesienia taśm maszyny startowej.

Art. 96.

W przypadku wykluczeń po zakończeniu biegu, sposób postępowania jest następujący:

- 1) jeżeli następny bieg nie rozpoczął się, a sędzia wykluczył z ostatnio zakończonemu biegowi zawodnika, który bieg ten ukończył, następni za nim zawodnicy zostaną przesunięci w wynikach tego biegu o jedno miejsce w górę, z konsekwentnym skorygowaniem wszystkich klasyfikacji, na które wpływać będzie ta zmiana,
- 2) jeżeli zawodnik jest wykluczony po rozegraniu następnego lub następnych biegów, wykluczony zawodnik otrzymuje 0 pkt (bez przesunięcia miejsc pozostałych uczestników), a klasyfikacja zawodów zostaje skorygowana przez odjęcie punktów, które zdobył zawodnik wykluczony,
- 3) **jeżeli sędzia wykluczył zawodnika z ostatniego biegu zawodów, mają zastosowanie zapisy pkt 1 powyżej.**

Powyższe przepisy nie dotyczą wykluczeń za pozytywny wynik badania na obecność w organizmie alkoholu lub środków odurzających.

Art. 97.

1. Zawodnik wykluczony do końca zawodów wyszczególnionych w art. 88 ust. 16, zawodnik ukarany „czerwoną kartką” oraz zawodnik, który ma 4 „żółte kartki” w rejestrze, o którym mowa w art. 88, otrzymuje karę meczu.
2. Kara meczu polega na zakazie startu w najbliższych zawodach co do daty kalendarzowej:
  - 1) mecz ligowy - dla zawodników obcokrajowców oraz zawodników klubów zagranicznych, biorących udział w rozgrywkach ligowych,
  - 2) finał indywidualnych zawodów o mistrzostwo Polski lub nagrodę PZM / SE, do których zawodnik krajowy jest zakwalifikowany, jeżeli data tych zawodów jest wcześniejsza od daty najbliższego meczu ligowego dla drużyny zawodnika,
  - 3) mecz ligowy - dla zawodników krajowych, którzy do momentu wystąpienia warunków kary meczu byli w danym sezonie co najmniej jeden raz w zgłoszonym składzie swojej drużyny na mecz ligowy oraz nie zaistniały warunki z pkt 2 powyżej,

- 4) zawody DMPJ, półfinały / eliminacje: MIMP, „Srebrny Kask”, „Brązowy Kask” - dla zawodników młodzieżowych, jeśli nie zaistniały warunki określone w pkt 2 i 3 powyżej.
- 5) w przypadku klubu, którego dwie drużyny - pierwsza i rezerwowa - biorą udział w rozgrywkach ligowych, meczem ligowym, o którym mowa w pkt 1 i 3 powyżej jest:
  - a) jeżeli kara meczu dotyczy zawodnika, który na mocy Regulaminu DM I i DM II Ligi ma prawo być zgłoszony do zawodów tylko w jednej drużynie klubu (pierwszej lub drugiej) - najbliższy mecz ligowy tej drużyny,
  - b) jeżeli kara meczu dotyczy zawodnika, który na mocy Regulaminu DM I i DM II Ligi ma prawo być zgłoszony do zawodów zarówno w pierwszej jak i drugiej drużynie klubu i warunki kary meczu, o których mowa w ust. 1 powyżej wystąpią w meczu ligowym - najbliższy mecz tej ligi, w którym te warunki wystąpiły,
  - c) jeżeli kara meczu dotyczy zawodnika, który na mocy Regulaminu DM I i DM II Ligi ma prawo być zgłoszony do zawodów zarówno w pierwszej jak i drugiej drużynie klubu i warunki kary meczu, o których mowa w ust. 1 powyżej wystąpią w zawodach innych niż ligowe - mecz tej ligi, którego data kalendarzowa jest najbliższa dacie wystąpienia warunków kary meczu.

W każdym przypadku nie wymienionym powyżej, decyzję dotyczącą wyznaczenia zawodów do odbycia kary meczu podejmie GKSŻ lub SE w odniesieniu do zawodników klubów Ekstraligi.

3. Do czasu odbycia kary meczu określonej w ust. 2 powyżej, zawodnik nie może wziąć udziału w żadnych towarzyskich zawodach międzynarodowych wpisanych do kalendarza FIM lub FIM Europe, rozgrywanych na terenie RP, pod rygorem kary dyscyplinarnej.
4. Jeżeli warunki kary meczu, o których mowa w ust. 1 powyżej wystąpią w takim czasie, że nie jest możliwe odbycie tej kary w danym sezonie, wyrażenie „najbliższym co do daty kalendarzowej” dotyczy następnego roku kalendarzowego.
5. Jeżeli zawody, w których zawodnik odbywa karę meczu zostaną odwołane lub przerwane przez sędziego zawodów w jakimkolwiek czasie po zgłoszeniu zawodników do zawodów, należy rozumieć, że kara meczu zawodnika została wykonana.
6. Wykonanie kary meczu za 4 „żółte kartki” w rejestrze wykluczeń powoduje usunięcie wpisu z rejestru „żółtych kartek”.

Rozdział 7 Protesty i odwołania

Art. 98.

1. Składanie protestów i odwołań podlega regulaminom sportu żużlowego, innym przepisom PZM i Trybunału Związku.

2. Protest jest to wystąpienie przeciwko działaniom i decyzjom podejmowanym podczas zawodów, które to składający protest uważa za niezgodne z obowiązującymi regulaminami. Prawo do składania protestu przysługuje zawodnikowi w zawodach indywidualnych i kierownikowi drużyny w zawodach drużynowych - posiadającym odpowiednio ważną licencję.
3. Odwołanie jest to zwrócenie się do wyższej instancji o ponowne rozpatrzenie sprawy i zmianę lub uchylenie wydanej decyzji w przypadkach wskazanych w art. 100 ust. 1.
4. Jeżeli sędzia zawodów stwierdzi jakiś fakt, to przyjmuje się, że fakt ten miał miejsce, a wydana przez niego w czasie zawodów decyzja jest ostateczna i nie podlega protestom.

Art. 99.

1. Protest może dotyczyć wyłącznie pojedynczego zdarzenia lub okoliczności i musi być sformułowany na piśmie, poparty kaucją w gotówce (**wyłącznie w banknotach**) i złożony kierownikowi zawodów. Kierownik zawodów doręcza protest oraz kaucję sędziemu zawodów lub przewodniczącemu Jury Zawodów. Sędzia / Jury Zawodów ma obowiązek zająć się każdym protestem.
2. Protest musi być złożony natychmiast po ujawnieniu przyczyny do jego złożenia:
  - 1) protesty dotyczące zdarzeń, które mogłyby wpłynąć na wyniki jednego z następnych biegów, w których związany z protestem zawodnik lub motocykl ma wystartować, muszą być złożone zanim zawodnicy opuszczą park maszyn do tego biegu,
  - 2) jeżeli protest dotyczy wydarzenia podczas biegu, musi on być złożony zanim zawodnicy opuszczą park maszyn do następnego biegu.
3. Jeżeli przyczyna protestu wystąpiła w ostatnim biegu zawodów lub została ujawniona po zakończeniu ostatniego biegu, protest musi być złożony w czasie 10 minut od zakończenia ostatniego biegu. Jeżeli protest złożono ustnie, musi on być potwierdzony na piśmie maksymalnie 15 minut później.
4. Protest może być przez sędziego lub Jury Zawodów:
  - 1) przyjęty i rozstrzygnięty jako słuszny,
  - 2) przyjęty, rozstrzygnięty i oddalony jako niesłuszny,
  - 3) nie przyjęty jako niezgodny z przepisami dotyczącymi protestów,**
  - 4) przyjęty i przekazany do podmiotu zarządzającego, gdy sędzia nie jest w stanie rozstrzygnąć protestu.
5. Nie może być przyjęty taki sam przedmiotowo protest, **złożony przez tego samego lub innego zawodnika albo osobę urzędową.**
6. Wysokość kaucji od protestu jest określona w postanowieniach na dany rok. Jeżeli protest dotyczy tłumika lub motocykla i wymaga demontażu silnika lub tłumika, wówczas kaucja od każdego kwestionowanego motocykla bądź tłumika zostaje zwiększona o 150%.
7. **W przypadku protestów dotyczących paliwa obowiązuje procedura zawarta w Rozdziale 10 Wykonanie badań laboratoryjnych zleca podmiot zarządzający.**

8. W przypadkach rozstrzygnięcia protestu jako słuszny oraz zwrócenia protestu, kaucja podlega zwrotowi, a **koszty demontażu silnika, badania paliwa lub badania tłumika pokrywa w całości winny przekroczenia przepisów.**
9. W przypadku rozstrzygnięcia protestu jako niesłuszny, kaucja zostaje przekazana do podmiotu zarządzającego z wyjątkiem protestu wymagającego demontażu silnika i wówczas 80% kaucji za protest otrzymuje klub reprezentowany przez zawodnika z przypisanym w zgłoszeniu do zawodów silnikiem, który był demontowany.
10. W przypadku rozstrzygnięcia protestu przeciw paliwu lub na tłumik jako niesłuszny, kaucja zostaje przekazana do podmiotu zarządzającego na pokrycie kosztów badania.
11. Jeżeli w czasie trwania zawodów wpłynął protest wymagający demontażu silnika, czynność ta jest wykonywana po zakończeniu zawodów.
12. Po przyjęciu przez sędziego lub Jury Zawodów protestu, który wymaga demontażu silnika, sędzia notuje udział motocykla z tym silnikiem w następnych biegach, żądając od kierownika parku maszyn pisma z następującymi informacjami: numer biegu oraz nazwisko każdego zawodnika używającego tego motocykla, potwierdzonego podpisem zawodnika. Jeżeli po zdemontowaniu silnika stwierdzone zostaną uchybienia regulaminowe, zastosowane będą następujące sankcje:
  - 1) wobec każdego zawodnika, który użył tego motocykla w biegach po złożeniu protestu:
    - a) punkty zdobyte przez zawodnika w tych biegach są anulowane,
    - b) punkty zawodników, którzy startowali w biegach z tym zawodnikiem pozostają bez zmian,
    - c) klasyfikacja zawodów jest korygowana przez odjęcie punktów, które zdobył zawodnik wykluczonyoraz
  - 2) wobec zawodnika, któremu ten motocykl jest przypisany w zgłoszeniu do zawodów:
    - a) punkty zdobyte przez zawodnika w biegach poprzedzających złożenie protestu są anulowane,
    - b) punkty zawodników, którzy startowali w biegach z tym zawodnikiem pozostają bez zmian,
    - c) klasyfikacja zawodów jest korygowana przez odjęcie punktów, które zdobył zawodnik wykluczonyoraz
  - 3) wobec zawodnika, który użył tego motocykla w biegu, po którym wpłynął protest, jeżeli motocykl nie jest w zgłoszeniu do zawodów przypisany temu zawodnikowi:
    - a) punkty zdobyte przez zawodnika w biegu poprzedzającym złożenie protestu są anulowane,
    - b) punkty zawodników, którzy startowali w biegach z tym zawodnikiem pozostają bez zmian,
    - c) klasyfikacja zawodów jest korygowana przez odjęcie punktów, które zdobył zawodnik wykluczony.

Zawodnicy, o których mowa w pkt 1, 2 i 3 powyżej podlegają karom dyscyplinarnym.

13. W przypadku protestu dotyczącego tłumika, gdy sędzia lub Jury Zawodów nie jest w stanie rozstrzygnąć protestu, sędzia lub przewodniczący Jury Zawodów pobiera od zawodnika tłumik będący przedmiotem protestu, sporządzając przy tym protokół, w którym musi być wyszczególnione: data, miejsce i nazwa zawodów, typ tłumika i numer silnika motocykla, z którego tłumik pochodzi, nazwisko i podpis zawodnika, któremu przypisany jest motocykl w zgłoszeniu do zawodów, nazwisko i podpis kierownika zawodów, nazwisko i podpis kierownika drużyny w zawodach drużynowych, godzina pobrania tłumika, podpis sędziego. Pobrany tłumik sędzia lub przewodniczący Jury Zawodów przesyła do podmiotu zarządzającego wraz z kopiami: protestu, dowodu wpłaty kaucji i protokołu, o którym mowa powyżej.
14. Protest dotyczący wagi motocykla może być przyjęty i rozpatrzony tylko podczas zawodów, na które wyznaczony został komisarz techniczny oraz w zawodach DMP i DM I Ligi.

Art. 100.

1. Odwołanie może dotyczyć:
  - 1) przedmiotu zwróconego przez sędziego lub Jury Zawodów protestu,
  - 2) rozstrzygniętego protestu,
  - 3) faktów stwierdzonych przez sędziego lub Jury Zawodów, z własnej inicjatywy, dotyczących:
    - a) silnika,
    - b) paliwa,
    - c) konstrukcji i wymiarów motocykli,
    - d) tłumika,
    - e) deflektora,
    - f) tylnej opony,
    - g) wyposażenia zawodnika,
  - 4) decyzji podmiotu zarządzającego, w tym również decyzji weryfikacyjnych,
  - 5) okoliczności związanych z przebiegiem zawodów ujawnionych po terminie składania protestów.
2. Termin składania odwołań wynosi 14 dni, przy czym:
  - 1) w przypadku odwołania dotyczącego protestu, odwołanie należy składać do podmiotu zarządzającego, a termin jest liczony od daty zawodów,
  - 2) w przypadku odwołania od decyzji podmiotu zarządzającego (w tym decyzji weryfikacyjnych), odwołanie należy składać do Trybunału Związku, a termin jest liczony od daty doręczenia decyzji,
  - 3) w przypadku odwołania od innych decyzji, odwołanie należy składać do Trybunału Związku, a termin jest liczony od daty doręczenia decyzji,
  - 4) w przypadku odwołania dotyczącego okoliczności związanych z przebiegiem zawodów ujawnionych po terminie składania protestów, odwołanie należy składać do podmiotu zarządzającego, a termin jest liczony od daty zawodów.
3. Podmiot zarządzający ma prawo ustalić opłatę stałą za rozstrzygnięcie spraw, o których mowa w ust. 1 i 2 powyżej.

4. Za datę doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 2 pkt 2 i 3 powyżej, uważa się datę wydania komunikatu podmiotu zarządzającego.
5. Termin rozpatrzenia odwołania przez podmiot zarządzający wynosi 14 dni, przy czym w sprawach szczególnie skomplikowanych, termin może być przedłużony o kolejne 14 dni.
6. Odwołanie do Trybunału Związku wnosi się za pośrednictwem podmiotu zarządzającego w terminie określonym w ust. 3 powyżej, o czym należy pouczyć zainteresowanych.
7. Jeżeli odwołanie jest uzasadnione, podmiot zarządzający - nie przysyłając akt sprawy do Trybunału Związku - może uchylić zaskarżoną decyzję i w miarę potrzeby sprawę rozpoznać na nowo. Od ponownie wydanej decyzji przysługuje odwołanie do Trybunału Związku.
8. Tryb rozpatrywania odwołań przez Trybunał Związku określa regulamin Trybunału Związku.
9. Jeżeli podczas rozpatrzenia protestu lub odwołania zostanie stwierdzone, że nastąpiło przekroczenie przepisów regulaminu, podmiot rozpatrujący protest albo odwołanie może orzec, że drużyna winna przekroczenia tych przepisów przegrała zawody (mecz) lub serię zawodów, a nawet w przypadku szczególnie poważnego wykroczenia na niekorzyść sportu określić te zawody albo serię zawodów jako przegrane walkowerem.

Rozdział 8 **Weryfikacja zawodów**

Art. 101.

Weryfikację zawodów kalendarzowych w oparciu o regulaminową dokumentację zawodów (protokół zawodów i sprawozdanie sędziego wraz z załącznikami do nich) oraz inne dostępne dokumenty lub materiały prowadzi:

- 1) SE w zakresie meczów Ekstraligi i zawodów, którymi zarządza,
- 2) GKSŻ w zakresie wszystkich pozostałych zawodów.

Art. 102.

GKSŻ i SE obowiązane są zweryfikować zawody w terminie do 14 dni od daty rozegrania zawodów. W przypadku odwołań, termin ten zostaje odpowiednio przedłużony o czas potrzebny na przeprowadzenie postępowania w sprawie. Termin wskazany w zdaniu poprzedzającym ma charakter instrukcyjny.

Art. 103.

Podmiot zarządzający, stwierdzając uchybienie regulaminowe, może wykluczyć zawodnika z biegu (biegów) w terminie nie przekraczającym 14 dni od daty rozegrania zawodów. W przypadku odwołań, termin ten zostaje odpowiednio przedłużony o czas potrzebny na przeprowadzenie postępowania w sprawie. Termin wskazany w zdaniu poprzedzającym ma charakter instrukcyjny.

Art. 104.

Termin składania odwołań upływa po 14 dniach od otrzymania decyzji będącej przedmiotem odwołania. Dopuszcza się uzupełnienie odwołania o fakty lub okoliczności, które nie były znane podmiotowi wydającemu decyzję w momencie podejmowania decyzji.

Art. 105.

1. Obecność na rozdawaniu nagród osób urzędowych PZM nie oznacza zatwierdzenia oficjalnych wyników.
2. **Podmiot zarządzający obowiązany** jest prowadzić aktualne tabele rozgrywek kalendarzowych.
3. W terminie 14 dni od weryfikacji ostatnich w danym roku zawodów w każdym rodzaju rozgrywek, GKSŻ oraz SE zatwierdzają końcowe wyniki tych rozgrywek.

Art. 106.

Podmiot zarządzający ma prawo do sprostowania treści protokołu z zawodów.

Art. 107.

Prowadzona przez GKSŻ ocena pracy sędziów i oceny publikowane w ramach tej oceny nie stanowią podstawy do weryfikacji wyniku biegów lub meczu, a także do zmiany decyzji sędziego podjętych w trakcie zawodów.

Rozdział 9
Organizacja służby medycznej zawodów

Art. 108.

W każdych zawodach rozgrywanych w kraju oraz w zawodach ligowych rozgrywanych za granicą obowiązują przepisy Regulaminu Medycznego PZM oraz przepisy uzupełniające zawarte w niniejszym regulaminie.

Art. 109.

Wymienione w niniejszym regulaminie typu ambulansów oznaczają środki transportu sanitarnego oraz ich personel medyczny określony w Regulaminie Medycznym PZM.

Art. 110.

1. Minimalne wymagania dotyczące zabezpieczenia medycznego każdych zawodów:
  - 1) klasa 125cc, 250cc oraz 500cc:
    - ambulans „P” - 1 szt.
    - ambulans „S” - 1 szt.oraz niezależnie od składu danego ambulansu lekarz zawodów spełniający wymogi określone w Regulaminie Medycznym PZM.
  - 2) klasa 85-125cc:
    - ambulans „S” - 1 szt.oraz lekarz zawodów spełniający wymogi określone w Regulaminie Medycznym PZM, który znajduje się w obsłudze danego ambulansu.

2. W zawodach żużlowych zaleca się pełnienie obowiązków w ambulansach lekarzy o następujących specjalnościach:
  - 1) lekarz medycyny ratunkowej,
  - 2) anestezjolog,
  - 3) ortopeda,
  - 4) chirurg.
3. W zawodach zaleca się pełnienie obowiązków lekarza zawodów przez lekarzy o następujących specjalnościach:
  - 1) lekarz medycyny ratunkowej,
  - 2) anestezjolog,
  - 3) ortopeda,
  - 4) chirurg,
  - 5) lekarz ww. specjalności w trakcie specjalizacji, jednak po połowie czasu jej trwania, tj. min. po 3 latach stażu specjalizacyjnego.
4. Lekarze oraz ratownicy medyczni pełniący obowiązki na meczach żużlowych muszą posiadać w celu okazania na żądanie sędziego zawodów lub lekarza zawodów dokument wskazujący na posiadane uprawnienia zawodowe oraz dowód tożsamości. W przypadku braku dokumentów, o których mowa w zdaniu poprzednim, lekarz lub ratownik medyczny składa sędziemu zawodów lub lekarzowi zawodów oświadczenie na piśmie, w którym podaje co najmniej: imię i nazwisko, numer uprawnienia zawodowego oraz nazwę specjalności lub wykonywanej funkcji.

Art. 111.

1. Jeżeli drużynie towarzyszy jej lekarz klubowy i zostanie zgłoszony jako lekarz drużyny, nabywa on uprawnienia do wspólnego orzekania wraz z lekarzem zawodów w sprawie oceny stanu zdrowia zawodnika jego drużyny.
2. W przypadku różnych opinii obu lekarzy, lekarz drużyny jest uprawniony do decydowania o zdolności do udziału w dalszej części zawodów zawodnika własnej drużyny, który uległ wypadkowi.
3. Za decyzję, o której mowa w ust. 2 powyżej, ponosi on pełną odpowiedzialność.
4. Treść decyzji, o której mowa w ust 2 powyżej wraz z oświadczeniem o podjęciu za nią odpowiedzialności lekarz drużyny powinien złożyć kierownikowi zawodów na piśmie.
5. Odmowa złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 4 powyżej, jest równoznaczna z rezygnacją z zastrzeżeń lekarza drużyny. Obowiązuje wtedy decyzja podjęta przez lekarza zawodów.
6. W przypadku konieczności udzielenia pomocy lekarskiej zawodnikowi własnej drużyny, lekarz drużyny może wykonać ją samodzielnie lub powierzyć je lekarzowi zawodów.

Art. 112.

1. Lekarz zawodów stwierdza na piśmie, że zawody są zabezpieczone zgodnie z wymogami Regulaminu Medycznego PZM.
2. Lekarz zawodów jako jedyna osoba ma prawo do wezwania ambulansu na tor.

Art. 113.

1. W skład komisji przeprowadzającej badania na obecność w organizmie alkoholu i środków odurzających wchodzi: sędzia / przewodniczący Jury Zawodów, lekarz zawodów, kierownik zawodów oraz kierownik drużyny badanego zawodnika w zawodach drużynowych.
2. Komisja może zlecić przeprowadzenie badania uprawnionemu organowi (np. policji). **Zapewnienie odpowiednich urządzeń i warunków do przeprowadzenia badania obciąża organizatora zawodów.**
3. Komisja sporządzi protokół (załącznik nr 7 "DRUKI OBOWIĄZUJĄCE W SPORCIE ŻUŻLOWYM"), który sędzia / przewodniczący Jury Zawodów przesyła do podmiotu zarządzającego.

Art. 114.

1. W trakcie zawodów lekarz zawodów przebywa na płycie wewnątrz toru w okolicy środka płyty, a **ratownicy medyczni zawodów - po jednym na każdym z łuków**. Regulaminy organizacyjne poszczególnych rodzajów rozgrywek mogą określać szczegółowe wytyczne co do miejsc, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

Rozdział 10

Postępowanie w przypadku protestów dotyczących paliwa

Art. 115.

Organizator jest zobowiązany:

- 1) zapewnić co najmniej 3 suche, sterylne pojemniki szklane / plastikowe o pojemności minimum 1 litra,
- 2) zapewnić co najmniej dwa przyrządy służące do pobierania paliwa (tzw. „odsysarka”, strzykawka, itp.),
- 3) zapewnić plomby i taśmy samoprzylepne,
- 4) posiadać na obiekcie kartę charakterystyki produktu dla paliwa używanego podczas zawodów (oryginał i co najmniej trzy kopie).

Art. 116.

1. **Pobieranie próbek paliwa:**
  - 1) natychmiast po zakończeniu biegu, po którym złożono protest, sędzia zawodów (zastrzeżeniem pkt 4 poniżej) powinien pobrać dwie próbki paliwa do pojemników, o których mowa w art. 115 pkt 1:
    - a) z baku, ewentualnie z gaźnika i przewodu paliwowego motocykla zawodnika, którego przejazd oprotestowano,
    - b) ze wspólnego zbiornika na paliwo, z którego korzystają wszyscy zawodnicy,
  - 2) próbka pobrana z baku motocykla zawodnika powinna obejmować całą zawartość baku motocykla / gaźnika / przewodu paliwowego, lecz nie więcej niż 1 litr paliwa,

- 3) próbka pobrana ze wspólnego pojemnika nie może wynosić mniej niż 1 litr paliwa,
  - 4) w zawodach, w których jest obecny komisarz toru lub komisarz techniczny, sędzia może im zlecić wykonywanie wszystkich czynności w zakresie protestu na paliwo - odpowiednią adnotację umieszcza wtedy w sprawozdaniu z zawodów.
2. W przypadku, gdy zawartość paliwa z baku / gaźnika / przewodu paliwowego motocykla oprotestowanego zawodnika wynosi poniżej ilości dającej pewność na poprawne wykonanie badań (poniżej 1 litra), osoba składająca protest może go cofnąć uzyskując zwrot 90 % kaucji w przypadku pierwszego protestu w danych zawodach i 50 % kaucji w przypadku kolejnych protestów. Jeśli protest zostanie podtrzymany, badania zostaną przeprowadzone na ryzyko protestującego, który w wypadku braku możliwości uzyskania wyników na skutek zbyt małej próbki paliwa będzie traktowany jak strona przegrywająca protest.
3. Z pobrania próbek sporządza się protokół wg ustalonego wzoru (załącznik nr 15, DRUKI OBOWIĄZUJĄCE W SPORCIE ŻUŻLOWYM).

Art. 117.

Postępowanie z próbkami paliwa:

- 1) pobraną próbkę należy zamknąć szczelnie oraz okleić taśmą samoprzylepną, względnie oplombować, w miarę możliwości w obecności protestującego oraz zawodnika, którego paliwo oprotestowano lub jego przedstawiciela (przedstawicielem może być dowolna osoba, np. mechanik, kierownik drużyny, itp.),
- 2) na taśmie / plombie zabezpieczającej próbki sędzia umieszcza swój podpis, nazwisko oprotestowanego zawodnika, oznaczenie zawodów, numer biegu oraz datę i miejsce pobrania próbki,
- 3) pobrane próbki, wraz z kartami charakterystyki paliwa, organizator zawodów przesyła niezwłocznie za pośrednictwem kuriera realizującego tego typu przesyłki do właściwego podmiotu zarządzającego.

Art. 118.

1. W przypadku, gdy podczas zawodów został złożony więcej niż jeden protest dotyczący paliwa, zapewnienie pojemników, spełniających cechy wskazane w art. 115 pkt 1, spoczywa na osobach składających protest.
2. Ocena, czy dostarczone przez organizatora względnie protestującego pojemniki nadają się do przeprowadzenia badań, należy do wyłącznej kompetencji sędziego.